

SÖKAREN

NR 3

1974

LOSNUMMERPRIS 3:75 inkl. moms

ZOROASTER

Av Sverre Holmsen

Zoroaster (Zarathustra)

Allt det goda, allt andligt framåtskridande i mänsklighetens historia har sitt ursprung i det största mysteriets källa, den kärnverklighetens ande, som från tid till tid ger sig till känna genom en utvald människa, som blir en Gudsprofet, en Manifestation. Dessa Profeters verk och inspirerande inflytande överträffar och överlever alla andra människors verk och livsinsatser.

Som en Guds budbärare med en flammande fackla framträdde Zoroaster (Zarathustra) i en de många avgudarnas tid, en mörkertid fylld av skräckens riter, blodiga offer, livsfientliga sedvänjor, orättvisor och förtryck.

I den forniranska historiens källor finns skrifterna om denna mäktiga profetgestalt. Hans framträdande är morgonrodnaden och den uppgående solen i en för människorna ny och lärorik religions- och utvecklingsepok.

Zoroaster levde någon gång mellan 1000 och 550 f. Kr. Vad som ligger före hans tid är till det mesta höljt i dunkel, men vad som kom efter hans framträdande genom hans budskap och lära har satt outplånliga spår i historien.

Vi känner inte med bestämdhet platsen och året för Zoroasters födelse. Alexander (356—323 f. Kr.) lät 330 f. Kr. bränna den gamla rikshuvudstaden Persepolis, där bland annat de heliga skrifterna, nedtecknade med gyllene bläck på toltusen oxskinn, gick till spillo. Även de zoroastriska skriftsamlingarna i Sa-

markand förstördes i Alexanders härjningståg. Så småningom sammanställdes emellertid de delar av den heliga urkunden A v e s t a, vilka man lyckades rädda undan förintelsen.

Av de bevarade skrifterna kan vi trots det för oss ålderdomliga språket och sådana symboler som vi inte förstår i dag, ändå fatta det flammande budskapet och sluta oss till en hel del om Zoroasters liv och verksamhet.

Enligt gamla persiska källor skall Zoroaster ha växt upp i nordvästra Iran. Senare har han varit verksam i landets östra delar. Det berättas vidare att hans hemby låg strax söder om floden Arax och i grannskapet av den bergskedja som höjer sig över sjön Urumia.

Medan han ännu var ett spädbarn kom en av hans faders vänner från ett grannfolk på besök. Denne förutsade att barnet hade en stor och betydelsefull livsuppgift, att genom detta barns ord och gärningar skulle det goda få upprättelse och höjas till liv; det onda begravas; ja barnets ord skulle sprida sig över hela jorden och bli nationers lag.

Pojken växte upp i kärlek och meditativ kontakt med människorna, djuren och den storslagna naturen. Han vallade boskap och arbetade med fadern och bröderna på fälten. Redan tidigt kände han starkt för de "små" i samhället och delade givmilt med sig till de fattiga. Han älskade bergens och högplatåernas vilda djur och brukade gå ut till dem med säd och annat foder, när vintrarna blev kalla. Han följde djurens spår i snön och gladdes när solen bröt vinterns grepp.

Han strövade längs de porlande bäckarna i snösmältningen. Vårens vilda iris och crocus blommade längs sjöstränderna. Han hörde fåglarnas vinande flykt och upplevde försommarens fagra dalar. Han såg även de halvtorra slätternas skönhet. Han funderade mycket över den osynliga kraft och det mysterium som kunde anas i och bakom alla naturens under.

Det berättas att han inte gick i någon skola men att han undervisades av den heliga Ande som talade till hans hjärta. Redan som tioåring uppskattades han av vise män, som gärna samtalade med honom om allvarliga ting.

När Zoroaster var femton år dog fadern, och hans bröder frågade honom då vad han skulle vilja ha i arv efter den bortgångne Porushaspa. Ville han ha får eller kor? Ett styc-

ke betesmark? Eller kanske hans svärd?

"Jag önskar inget annat än min faders gördel", var Zoroasters svar.

Bröderna tyckte att detta var en egendomlig begäran, men för Zoroaster var det viktigt och meningsfullt. Gördeln var ett repbälte, som fadern alltid hade använt när han bad. Därför tänkte han att denna gördel skulle påminna honom om faderns goda egenskaper av tro och vörndnad och hjälpa honom att hålla nära kontakt med det Högsta Väsen som skulle komma att betyda så mycket för honom i framtiden.

Men det var först vid nitton års ålder som Zoroaster gjorde sig fri från varje önskan om världslig framgång. Han visste då säkert, att han inte hade någon ambition att bli rik på ägodelar, eller att bli soldat, inte ens att bli en framgångsrik jordbrukare. Han kände att det var något helt annat som drog och kallade honom. När han stillsamt vandrade genom markerna hände det, att tankar och visioner kom som ett flöde till honom. Och ibland när han satt i undran över tingens mening framträdde änglalika andeväsen som talade till honom och uppmuntrade honom att vara glad och sökande i anden. En dag skulle de låta honom veta vad Gud önskade att han skulle göra, tänkte han.

Zoroaster tog nu farväl av familjen, spände på sig repbältet och drog upp i bergen. Där levde han i tystnaden, mediterade och gjorde sig redo för sin uppgift. Hans föda var vilda frukter och ost. Medan han levde i dessa trakter hjälpte han många fattiga och det berättas om hans förmåga att bota sjuka och om hans skicklighet i att tillreda och använda mediciner av vilda örter.

Efter nära elva år i bergstrakterna upplevde Zoroaster sju visioner. Genom förmedling av ett andeväsen, en ängel, samtalade han med Ahura Mazda (Gud) och kom till klarhet om sin uppgift. Detta hände honom när han var omkring 30 år.

Den första visionen kom till honom en vårmorgon, när smältvattnet från de snöiga bergen forsade i bäckar och floder och den värmande solen kallade de första blommorna till liv. Han lärde sig mer under samtalen med Ahura Mazda än under hela sitt liv intill dessa uppenbarelsmoment, då den gudomliga visdomen flödade över honom. Han visste nu hur han skulle undervisa människorna om "goda tankar, goda ord och goda gärningar". Han skulle bli

Ahura Mazdas, "den Vise Andens", den ende Gudens Profet (= språkrör) och Manifestation i en tid av djupaste mörker och nöd.

Utan att dröja gick han i sin vita mantel ner från bergen, vandrade dag och natt, och folket såg honom komma med en lysande fackla. Hans budskap och lära var resultatet av hans visioner; synlig manifestation av det osynliga rike som ej är av tid och rum. Zoroaster vigde sitt liv i den flammande kampen för sanningen mot lögnen.

Zoroasters budskap och lära har satt outplånliga spår i historien. Senjudendomen, kristendomen och islam har alla påverkats av hans strålning.

Zoroasters inflytande spred sig till Grekland och Rom. Pythagoras blev intresserad och fick undervisning av en lärd zoroastrier. Även Sokrates hade en zoroastrisk lärare vid namn Gobyras.

Ett av de tidigaste vittnesbörden om Zoroaster och hans tid stammar från Platons akademi, som hade fått kontakt med iranska kretsar och blivit livligt intresserad av den uppenbarelslära som förvandlade människorna i persernas rike.

Ahura Mazda är den ende Guden, den helige och verksamme, även om han har många namn. Alla andra gudar är skengudar och måste förkastas.

Personifierade begrepp ger uttryck för olika sidor och funktioner som manifesteras genom den ende Guden: A s h a, den rätta ordningen; den goda sinnesinställningen; visheten och fromheten, i intim förbindelse med jorden, som göres fruktbar; hälsan; odödligheten, sammanfattningen av allt det som främjar liv och trivsel.

Några människor uppfattade dessa personifierade begrepp som "ärkeänglar" eller smärre gudar, vilket måhända var ett nödvändigt steg för dem i en övergång från mångguderi till monoteism. Zoroaster ger dock klart uttryck för den ende verklige Guden:

Men att du, O Gud, är den förste och den störste, det förstod jag av vad jag såg och fattade dig som Livets Herre, den Sanne Skaparen av den rätta ordningen.

Zoroaster undervisade om dualismen i tillvaron, kampen mellan det goda och onda, mellan sanning och lögn, och att det gäller för människan att själv göra ett rätt val och ställa sig på det godas sida. Människans val har följder för hennes lott såväl i detta som i det tillkom-

mande livet. Hela tillvaron berörs av motsättningen mellan ont och gott, symboliskt personifierade i S p e n t a M a i n y u (den verksamme, den gode) och A n g r a M a i n y u eller A h r i m a n (den onde).

Mot varandra i skapelseprocessen, i evolutionen, står å ena sidan liv, förstånd, godhet, ljus, kort sagt a s h a, den rätta ordningen, och å den andra "icke-liv", villfarelse, det onda, mörker, som Zoroaster sammanfattade i termen d r u g, lögn, oordning, kaos, fördärv.

Världsförloppet är indelat i stora perioder i vilka det onda går sin slutliga undergång till mötes.

I det dramatiska skeendet, i striden mellan gott och ont, kommer uppståndelsen, uppvaknandet av de vilka i anden är som döda, de i vilka den inre elden falnat, som om den vore död. Det beror på människans val hur hennes öde blir; enligt Ahura Mazdas universella lag om orsak och verkan utlöser människan själv sin dom genom sina tankar, ord och gärningar. Människan har möjlighet att genom sin tidsålders vägledare och Messias upptäcka vägen till det själstillstånd som är himmelen och att undvika det själstillstånd som är helvetet.

Zoroaster lärde att den kamp mellan gott och ont som genomgår tillvaron är koncentrerad i människans sinne och har sin brännpunkt i tidsålderns Profet. Människans dygder: "goda tankar, goda ord, goda gärningar" bidrar till det godas slutliga seger och gör henne fri; människans synder: brist på "goda tankar, goda ord, goda gärningar" gör henne till det ondas slav och fördröjer hennes befrielse. Det gäller att själv ta ansvaret för sitt liv, att leva i enlighet med a s h a, den rätta ordningen, "rättfärdigheten", att leva ärligt, att öva barmhärtighet mot de fattiga och gästfrihet mot främlingar, att vara renlig och undfly allt som besmittar, att bruka jorden, sörja för boskapen och bidra till balansen i naturens växt- och djurvärld — allt detta hör till dygderna. Lösaktigt och slösaktigt leverne är förbjudet. Ett naturligt mänskligt och balanserat liv anbefalles:

Där en from man uppför ett hus med hustru, barn och goda

hjärtar,
där frodas fromheten, betet och

lyckan —

där frodas hela det goda livet.
Zoroaster upplevde på djupet sin tids allvarliga förfall som ett dödligt hot mot det goda och gudomliga i människan och hennes samhälle.

SÅ SADE ZOROASTER

Det bästa sättet att tillbedja Gud är att lindra tidens nöd och att förbättra mänsklighetens tillstånd.

Sysslolöshet är synd.

Att sy lapp på lapp är bättre än att tigga kläder från den rike.

Att glädjas åt försynens goda är vishet; att hjälpa andra till samma goda är dygd. Den som är likgiltig för andras välfärd är icke värd att kallas människa.

Må vi vara sådana, att vi förbättrar livet i framtiden.

Endast den karaktär är god som inte mot andra gör något som inte är bra för honom själv.

Det är människans tankar, ord och gärningar som mejslar fram hennes öde.

Är du tveksam om en handling är god eller dålig så avstå från den.

Undvik att bli vred, ty den som är vred glömmar både medmänsklighet och goda gärningar.

Den som stärker det goda, var han än finner det, uträttar ett verkligt arbete på jorden.

Frukta inte döden, som är en verklighet, frukta endast att inte ha levt ett tillräckligt gott liv.

Att dränera kärren och bevattna torrmarkerna, att försköna jorden med sädesfält och ängar, det är religiösa gärningar, som gläder Gud mer än tusen overksamhetens böner.

Har mänsklighetens religioner ingen gemensam grund? Är det inte överallt densamma hänförande Skönheten, strålande från många tusen platser? Jo, vidsträckt är mattan som Gud har utvecklat och många är dess färger.

Att leva tacksam i världen och att önska lycka åt alla är en livsgärning. Tala sanning, fullfölj dina löften och håll dig skuldfri.

Vakna, ni människor, vakna, och stig upp! Dagen är här! Den som först vaknar kommer först till paradiset!

Viktiga element i den förfallna religionen, som omgav Zoroaster, var de nattliga orgiastiska offerfesterna, då präster och församling drack den gamla ariska rusdrycken h a o m a, inandades röken från den narkotiska hampan, ritualslachtade vrålande tjuvar och åkallade en rad olika avgudar och idoler. Haoma ansågs som en odödlighetsdryck, men Zoroaster såg hur den i stället bröt ned människornas omdömesförmåga och skadade

deras förstånd, så att orättvisor, våld och smutsiga sedvänjor gjorde människorna olyckliga, upplöste familjerna i stridande parter och gjorde dem fattiga såväl andligt som materiellt.

I denna nedbrytande haomakult spårar man fädernedyrkan, dyrkan av gamla hjältar, vilka enligt myten i urtiden pressat och jäst haoma som de druckit och därmed trott sig vinna kraft till sina hjältedåd. I den ri-

tueellt tillredda haoman ingick bland annat granatäpple, mjölk och vatten som jästes.

Zoroaster vände sig med kraft mot traditionens inpyrda nedbrytande sedvänjor, mot haomaorgiernas blodiga tjurkult med dess skrik, besvärjelser och vanvett, mot inandningen av hampans narkotiska rök, mot begravningsriternas svarta sorgeextaser, mot smutsen, förtrycket och fattigdomen för vilket kungarna och prästerna, "det goda herdelivets fördärvar" framför allt var ansvariga. De blev hans svurna fiender och i en av sångerna utropar Zoroaster:

När, O Gud, skall männen göra sig beredda att ta emot maningen? När skall du slå denna rusdrycks smuts, med vilken karapanderna (prästerna) i sin ondska och ländernas onda härskare i sin vränga vilja driver sitt gyckelspel?

Mitt i lidandets och okunnighetens natt bröt ljuset från Zoroasters fackla igenom, avslöjade tidens sjukdom och visade vägen till hälsa. Men som alltid väcker det återkommande gudomliga ljuset först en väg av misstänksamhet, många grips av obehag, många känner sig bländade och brända, somliga grips av fruktan och hat som övergår i förtal, förföljelser och mord i fanatisk verksamhet för att utplåna den pånyttfödda sanningen. Man vill inte se vad som hänt, vill inte undersöka och begrunda det återvändande förnyade ordet. Man tror blint på "den bestående ordningen", tror på den enbart för att den är gammal och invand.

Zoroaster sattes en tid i fängelse och det gjordes flera misslyckade försök att mörda honom. Inför det nära nog kompakta motståndet under den första förkunnelsetiden utropade han:

Till vilket land skall jag fly... Man utstötter mig ur min familj och min stam.

Varken byn eller landets onda furstar är mig nådiga. Hur skall jag vara dig till behag, O Gud?

Under tio år av vidsträckta vandringar fann Zoroaster en enda sann lärjunge, den modige Meteyo. Han bistod troget sin Mästare under de svåra provningarna.

Men genombrottets dag skulle komma. Den återupplivade och förnyade religionen skulle väcka folken i alla väderstreck och leda dem ut ur vidskepelsens och materialismens olyckor.

Genom det gamla prästerskapets förföljelser drevs Zoroaster och

Meteyo (som var hans kusin) till landet Baktria och dess huvudstad Baktra (Balkh) vid floden Oxus. Baktria var då en del av nordöstra Iran. Där regerade kung Vishtaspa (Hystaspes). Han blev intresserad av Zoroasters förkunnelse och inbjöd Profeten till palatset. Kungen sammankallade ett folkmöte för att så många som möjligt skulle få höra om den nya läran och ta ställning till den.

Efter att i fyra dagar ha lyssnat till och samtalat med Zoroaster trodde alla på Ahura Mazda, "Herren den vise", ljusets och kärlekens Gud. Kung Vishtaspa, drottningen och deras son, hovfolket och gästerna, alla tänkte för den stora saken.

En kvinna ur Fryana-stammen blev Zoroasters hustru och mor till tre döttrar.

Till Zoroasters glädje började också de undervisningens korn, som han sått i västra Iran att gro. Den nya tron spred sig åt alla håll och förvandlade människornas liv.

Förvisso är den Profet glad, som får tala till den som förstår, säger Zoroaster.

Kung Vishtaspa inspirerades till genomgripande reformer. Han stöddes helhjärtat av den nygrundade församlingen, som ville förverkliga Zoroasters förkunnelse. Krisen i den stora brytningstiden var, som alltid i sådana tider, primärt av religiös natur, som en domens dag, liksom på Krishnas, Buddas, Moses och alla de stora Manifestationernas tid. Morgonrodnaden kommer med hopp och solen går upp med en ny dag, då erfarenheter och kunskap samlas för den dag som är och den dag som skall komma.

Vishtaspa tänkte, talade och handlade i enlighet med Zoroasters lagar om rättvisa och framtidskridande. Resultatet blev, att han med hjälp av de troendes växande skara lyckades besegra rikets svåraste fiender, orättvisa, korruption, högfärd och överdåd.

De hysteriska begravningsceremonierna med sorgeriter avskaffades. Prästerskapet och hövdingarnas herreklass, som hittills hänsynslöst utsugit folket, förlorade sin makt. De "små", de fattiga, de sökande kände sig dragna till Zoroaster. Alla som vände sig till honom kom närmare Ahura Mazda. De lärde sig att förbättra både själslig och kroppslig hälsa. De praktiserade hederlighet och rättvisa. De tog hand om sina sjuka och hjälpte de fattiga. De förbättrade nötkreaturens, fårens och hästarnas hälsa. De skötte sina hem

och jordbruk bättre. De förkovrade sig i sina hantverk. För det bofasta herdefolket upprättades skydd mot de nomadiserande rövarstammarna. Bönder och boskapsskötare sökte kunskap och många utbildade sig till skickliga byggare av vägar, hus, broar, dammar och akvedukter. Många utvecklade sig till "de goda tankarnas, de goda ordens och de goda gärningarnas" lärare.

Zoroasters förkunnelse inpräglade en känsla av ständig strävan att få främja den gudomliga planen för seger. Aktivt tjänande är den hängivnes ädlaste verk. Andlig och fysisk renhet är grundtonen i hans etiska lära. Han undervisade i hygien och gav hälsolagar; sann religion måste genomsyra hela människans värld.

Miljoner människor skulle under århundraden framåt komma att vakna genom Inspiratören Zoroasters framträdande. Han behövde inte frukta för sina gärningar när han gick bort. Vid 77 års ålder hade han fullbordat sin uppgift på jorden och gett sitt liv för den stora Saken, att hjälpa mänskligheten ett stycke på väg, en religionsepok närmare det utlovade Fredsriket på jorden.

En dag när han stod i bön framför tempelelden, det gudomligas symbol, kom en man i mörker och dödade honom.

Anm. Författaren Sverre Holmsen i Sig-tuna är bekännare av baha'i-religionen, som förkunnar alla de stora religionernas gudomliga ursprung. I artikeln ovan beskriver han Zoroaster utifrån sin religiösa tros synpunkt.

"YOGA-MEDITATION & YOGA-AVSPÄNNING"

EP-skiva av
Bert Yoga Jonson
Pris: 17:— inkl. porto

"BLÅ YOGA KOSMOSVINKLAR REINKARNATIVT"

(Bl. a. Zen & Reinkarnation)
EP-skiva 14:— inkl. porto

YOGA-KOMPENDIUM
(praktisk yoga, meditation mm)
Pris: 15:— inkl. porto

"YOGA, MEDITATION, REINKARNATION"

Inbunden & illustrerad yogabok
Pris: 27:— inkl. porto

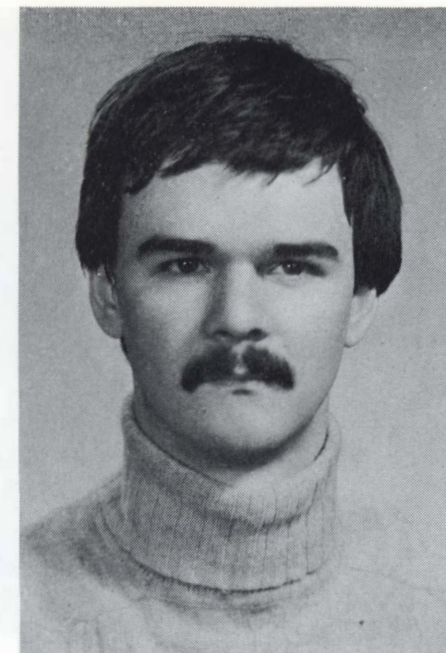
Yoga-Kultur
Box 5070, 402 21 Göteborg 5
Tel: 031-24 07 97

Intervju med

CHRISTER LEOPOLD

ordförande i Svensk-kinesiska

vänskapsförbundet

Christer Leopold har tillsammans med sin fru bott två år i Peking (våren 1971—våren 1973). Han studerade kinesiska språket och arbetade på Bildtidningen Kina, vilken ges ut på 16 olika språk. Han hjälpte sex kineser med översättning till svenska.

I en tidningsintervju säger han bl.a. att "i Kina formas en ny människa" och att utvecklingen där är "ett löfte om en bättre värld".

Vi har bätt Christer Leopold berätta om det nya Kina.

— Det kinesiska samhället skiljer sig mycket från det svenska, säger han. Det finns ingen jäkt och stress där. Karriärism motarbetas. Man har en ideologi att inte arbeta för egen vinnings skull utan för det allmännas bästa. Bönderna arbetar tillsammans för byns bästa, fabriksarbetarna för att utveckla fabriken.

Men är det ingen press på människorna att de skall uppfylla sin arbetskvot?

— Jo, det finns en viss press. De har ju en produktionsplan på fabrikena, men de bestämmer själva hur mycket de skall producera varje år. De vet ju hur mycket de förmår. Hela tiden försöker de öka produktionen, men detta sker genom tekniska förbättringar. Kineserna arbetar hårt men i en relativt lugn takt. Det är ett gott kamratskap på arbetsplatserna, och det råder jämlikhet mellan anställda och chefer.

Tror du att en kinesisk arbetare i allmänhet känner sig mer tillfreds med sin situation än en svensk arbetare?

— Ja, det tror jag. I Kina vet de

att alla deltar i ett meningsfullt arbete på att bygga upp ett nytt och bättre samhälle. De har ju också inflytande över sin närmiljö. De är själva med och beslutar i fabriken liksom i bostadskvarteret. I Sverige är det nästan jämt någon annan som beslutar om ens egna förhållanden. I Kina är man med och fattar beslut — det är kollektivet som beslutar.

Hur är arbetstiden?

— Den är längre än i Sverige. De har inga lediga lördagar och i allmänhet heller ingen semester — detta beroende på att landet fortfarande är mycket fattigt. Men gradvis kommer ju arbetstiden att förkortas.

Det finns ju löneskillnader i Kina. Har de några planer på att eliminera eller minska dessa? I Sovjetunionen har de ingen tanke på att införa ökad jämlikhet, vad jag förstår...

— Nej, i Sovjetunionen ökar klyftan mellan samhällsklasserna. Kineserna försöker minska löneskillnaderna genom att förmå dem som har högst lön att frivilligt sänka den. Kina har ju bara varit socialistiskt i knappt 25 år, och det finns många som har kvar sina höga löner från tiden före revolutionen; dessa har inte fått lönerna sänkta av staten men kan sänka dem själva på frivillig väg. De mest högavlönade är framför allt intellektuella, professorer och sådana som arbetar inom litteratur, teater, balett... Men i fabrikena gäller för alla en 8-gradig löneskala.

De förhandlar sig inte fram till sina löner?

— Nej, kollektivet diskuterar igenom lönefrågor. Arbetsgruppen

avgör vilka som skall flyttas upp någon lönegrad och vilka som skall stå kvar. På det sättet avgörs vad en arbetare anses värd i lön — och då spelar också arbetarens uppträdande mot sina kamrater in: den som är sur och otrevlig har förstås sämre möjligheter att få löneökning än den som är trevlig och hjälpsam. Sådana moraliska faktorer spelar en ganska stor roll i Kina — man kallar det politisk medvetenhet.

Men sen är det också så att man får högre lön ju äldre man blir. Vid slutet av sitt arbetsliv har man sin högsta lön. Storleken på lönen bestäms också efter hur tungt arbetet är: tyngre arbete är bättre betalt än lättare. Därför kan i en kinesisk fabrik en arbetare ha högre lön än en tjänsteman eller t.o.m. högre lön än chefen för fabriken.

Men strider det inte mot socialismens idé att man har dessa skillnader i lön? Skulle det inte vara jämlikhet?

— Kineserna menar att all ojämlikhet skall försvinna på lång sikt. De skiljer mellan det socialistiska och det kommunistiska samhället. I det kommunistiska samhället, som man kanske uppnår efter några hundra år, skall allting delas: den som behöver mer, får mer... Men i det socialistiska samhället, som man har nu, får man betalt efter förtjänst.

Är allting samhällsägt i Kina, eller finns det någon privat företagssamhet?

— Numer finns inga privatägda företag. Industrin ägs i allmänhet av staten, men vissa industrier ägs av

Mor med barn på Tienanmentorget. (Foto: C. Leopold.)

kollektiv. Jordbrukets folkkommuner ägs av bönderna tillsammans. Dessutom har bönderna egna jordbitar, som de brukar. Produkterna därifrån kan de konsumera själva eller sälja.

Finns det någon plats för individualister, personer med egna idéer i ett sådant system?

— Ja, det gör det. Men det är så att man jobbar kollektivt. Om någon har egna idéer, måste han övertyga andra om att det är bra idéer. Tyc-ker någon i ett jordbrukskollektiv att man på en åker skall odla vete i stället för majs, måste han övertyga de andra om att vete är bättre. Kan han det, kommer de att odla vete. Om han inte finner gehör för sin mening, kan han ju återkomma med sitt förslag nästa år, ifall han då fortfarande anser att man bör odla vete i stället för majs.

Men allting är ju inte materiellt. Det finns även intressen och behov på det andliga, intellektuella området. Får en kines t. ex. starta en egen tidning?

— Nej, det är nog svårt. I Kina är det mycket ovanligt med tidningar. Landet har ju 800 miljoner invånare, och skulle kineserna förbruka lika mycket papper som vi gör, så skulle dubbla världsproduktionen gå åt. Men de har ju väggtidningar, alltså meddelanden som sätts upp på väggar. Dessa, som brukar handla om politik, görs ofta av enskilda personer. De är enkla och kan t. ex. stencilas.

Är det något som du ogillar i Kina?

— Det finns fortfarande brister. Men dagens Kina är ju beroende av hur det var före revolutionen.

Hur är det med personkulten av Mao?

— Den var mycket stark under kulturrevolutionen, men har sedan tonats ned. Mao själv är emot den.

Men Maos tankar har väl en helt dominerande ställning i det nya Kina?

— Ja, hans ideologi har ju det.

Har Maos tänkande trängt igenom riktigt i Kina, eller finns det många som längtar tillbaka till den förrevolutionära tiden?

— Det är i Kina som i andra länder: en del är ointresserade av politik, en del tycker att det var bättre förr: sådana som var privilegierade då, kanske ägde någon fabrik. Men jag tror inte att någon bonde längtar tillbaka till fattigdomen före revolutionen.

Finns det någon plats för religiös aktivitet i Folkrepubliken Kina?

— Ja, det finns det. Jag besökte själv ett lama-tempel i Peking, där det fanns ett 30-tal munkar. Mao menar att religionen är vars och ens privatsak. Staten lägger sig inte i det. Det är Maos uppfattning att människorna, oavsett om de är religiösa eller inte, bör arbeta tillsammans för att bygga upp det nya Kina. Han tycker att det är onödigt att gräla om religionen.

Men finns det religiösa behov hos det kinesiska folket?

— Ja, hos en del. Men religionen har alltid haft en mycket svag ställning i Kina. När de första kristna missionärerna kom dit, fanns religionsfrihet. Toleransen mot olika religioner berodde på att religionen inte hade så starkt grepp om människorna. En kines kunde ha flera religioner samtidigt. Han kunde gif- ta sig enligt Konfucius regler och begravas enligt buddhismens...

Finns det många religiöst troende i Kina nu?

— Ja... det finns ju så många människor i det landet — en del av dessa är kristna, en del är buddhister, en del muslimer. Det finns kanske miljoner troende, men jag träffade inte någon — utom i lama-templet i Peking, som jag nämnde.

Hur är det med intresset för Konfucius i dagens Kina?

— Hans idéer lever kvar. De har dominerat samhällsideologin under flera tusen år och lever kvar i språket och påverkar ännu kineserna. Och detta är en anledning till att

Konfucius kritiseras. Det publiceras artiklar med kritik av hans idéer, eftersom de lever kvar.

Om Dalai Lama har du inga höga tankar, efter vad jag sett i artiklar, som du skrivit.

— Jag har inte tagit ställning till religionen utan endast till det sociala systemet i Dalai Lamas Tibet. När kommunisterna kom till Tibet 1951, var Dalai Lama bara en liten pojke. Han var själv offer för systemet. Man kan inte beskylla honom för det feodala förtryckarsystemet. Efter flykten till Indien har han sagt att han hade velat genomföra sociala reformer i Tibet. Men han gjorde det aldrig. Och jag tror inte heller att han hade kunnat, om han velat. Adeln var för stark och hade aldrig lämnat ifrån sig sina egendomar frivilligt. Han hade nog inte klarat av att beväpna folket mot adeln. Men religionen lever kvar i Tibet, fastän de sociala förhållandena har ändrats. Tibetanaerna är religiösa, men de föredrar att vara det i det nuvarande samhället framför i det gamla, där de var förtryckta. Livet har ju blivit avsevärt mycket lättare i Tibet efter revolutionen, det tror jag att även Dalai Lama erkänner.

Men för att återvända till Kina — hur är det med behandlingen av gamla och sjuka? Skiljer den sig från förhållandena i vårt land?

— Ja, det gör den. Kineserna har en trygghet i livet. De har inte det bekymmer för pengar som vi har, och detta gäller även de gamla. I Sverige är det ju också ett problem att de gamla inte har något meningsfullt att göra. I Kina finns i varje bostadskvarter en gatukommitté, där de gamla brukar hjälpa till, t.ex. med aktiviteter för barn på eftermiddagarna. Och människorna hjälper varandra också — om någon är sjuk får han hjälp av grannar. I allmänhet bor de gamla hos sin familj. Det är sällsynt att någon inte har familj, men en del sådana fall finns naturligtvis, och dessa personer får då vid behov hjälp från grannar och från de lokala myndigheterna, som är valda av invånarna i kvarteret. För ensamstående gamla finns också "hem för vördade äldre", som de kallas.

I Kina är det en medborgerlig plikt att visa vänligt intresse för andra människor. De gamla får vara med i meningsfullt arbete, och därigenom mår de också så mycket bättre.

I en stad som Stockholm kan man ju bli väldigt ensam. I ett hyreshus talar man knappast med sina

grannar. Är det likadant i Peking?

— Nej, det är det inte. Där har man kontakt med alla grannarna. Om sommarkvällarna brukar alla i huset sitta ute i svalkan tillsammans och prata. I Sverige inrättar man sitt liv mera privat. Man sitter framför sin egen TV och så — i Kina är det mera kollektiv TV och gemensamma träffar. Sen finns det aktivitetsgrupper av skilda slag, t.ex. någon grupp där man läser ur tidningar (många av de äldre har ju inte fått lära sig läsa), studerar politik osv. För de yngre finns bordtennis och annan sport. De vuxna samlas ofta för att diskutera kvartets angelägenheter, ibland för att resonera politik.

Hur är det med den personliga friheten för kineserna?

— Det är svårt att jämföra med Sverige. Olika kulturer har olika begrepp om frihet. Jag tror att kineserna uppfattar sig som mycket friare nu än före revolutionen. Vissa friheter som vi har i Sverige, har tidigare aldrig funnits i Kina. I dag har kineserna stora möjligheter att påverka sin egen miljö, sin omgivning, sitt arbete, och det upplevs ju som frihet. Men sen finns traditionella ofriheter, som kan leva kvar på sina håll. Inom familjen händer det t.ex. ibland att svärföräldrar kan dominera en kvinna. Gamla sedvänjor lever kvar och spelar en roll. Det dröjer länge innan de arbetas bort.

Kan olika uppfattningar komma fram i Kina? I Sverige finns ju väldigt meningsbrytningar, t. ex. mellan olika tidningar — Ny Dag har en ideologi, Svenska Dagbladet en helt annan. Finns sådana menings- skillnader i Kina?

— Ja, det finns skilda meningar inom ramen för socialismen. Ett helt folk på 800 miljoner människor kan inte ha samma uppfattningar om allting.

Hur är det med pressen i Kina, ger den korrekta informationer?

— Ja, jag bedömer dem som korrekta. Men pressen har inte samma betydelse där som i Sverige. De kan omöjligen skaffa fram så mycket papper som skulle behövas för att ha en sådan press som vi har. Tidningar är inte den huvudsakliga informationskällan i Kina, utan det är radio och TV. Kinas största tidning, som utkommer varje dag och trycks i flera miljoner exemplar, heter "Referensnyheter", och den innehåller endast nyhetstelegram från utländska nyhetsbyråer, som publiceras utan kommentarer. Den läses av väldigt många kineser, framför allt tjänste-

Flicka på bronslejon i Sommarpalatset, Peking (Foto: C. Leopold)

män och intellektuella. Den innehåller framför allt amerikanska, franska och tyska samt i viss mån japanska nyhetstelegram. Genom den tidningen har en ambitiös kines, som vill veta litet om världen, större möjligheter att bli informerad än vad en svensk har! Våra tidningar ger inte alls en så fullständig bild av världen som "Referensnyheter" gör. Jag läste den tidningen varje dag i Peking och lärde mig mycket om t.ex. USA, som jag inte tidigare vetat.

Har de någon nöjesläsning i Kina motsvarande t. ex. våra veckotidningar?

— Nej, det finns inte mycket sådant. Det har de inte råd med. Kina är fortfarande ett fattigt land. Det är orättvist att jämföra det med Sverige. Däremot finns roman- och novelllitteratur och en mycket aktiv scenkonst. Amatörverksamheten inom konst och litteratur är mycket livlig.

Kina är fattigt, säger du. Men levnadsstandarden stiger oavbrutet?

— Ja, det gör den. Utbudet av varor i affärerna ökar mycket snabbt. De har också haft fasta priser sedan början av 1950-talet (vissa varor har dock blivit billigare). Detta är en del av tryggheten i landet, att det inte är någon penningvärdesförsämring. Och i och med att lönerna stiger, höjs ju levnadsstandarden.

Produktionen inom både industri och jordbruk ökar, i många fall med förbluffande hastighet. Kina tycks nu vara inne i ett ekonomiskt

språng.

Kina har visat att ett hungrigt och utplundrat, fattigt land med god organisation och arbete kan lyfta sig självt upp ur mörkret och lösa sina problem. Om Kina får fortsätta att utvecklas i fred som det gör nu, kommer landet också att visa hur de avancerade industrinationernas problem skall lösas. Redan nu har Sverige en del att lära av Kina vad gäller t.ex. miljövård.

I Kina formas en ny människa, en kulturell människa, en människa med människovärde.

(Svensk-kinesiska vänskapsförbundet, där Christer Leopold är ordförande, har drygt 4.000 medlemmar men stora planer på att bli en "folkrörelse". Förbundets expedition och bokhandel har adressen Kungsgatan 77, 112 27 Stockholm.)

Bildtidningen Kina

BROBYGGARE

Av P. A. Atterbom

Cleve Backster är en amerikansk psykolog och kriminolog, som en lång tid sysslat med lögn-detektorer. Han har bl.a. utbildat ett eget system för sanningssökning. New Yorks polismän går i skola hos honom. Som hjälpmedel använder han en s.k. polygraf, som till sin funktion rätt mycket påminner om de encefalografer som läkarna använder för att mäta och kartlägga de elektriska energier som alstras i hjärna och nervsystem. I Backsters system mäts hudens elektriska strömmar. Hudelektriciteten skiftar efter försökspersonens sinnesstämning och antyder olika känslolägen, såsom oro, irritation, vrede, avkoppling, harmoni, glädje.

Backster är även intresserad fysiolog, och vid ett tillfälle ville han undersöka om man med polygrafens hjälp kunde kartlägga hur vatten och däri lösta näringsämnen transporteras i växternas inre system. Han upptäckte då att växter reagerar för skeenden i yttrevärlden på liknande sätt som mänskliga försökspersoner, även om registrerade energikvanta var mycket små.

Backster fann att när man skadar en växt, som är kopplad till polygraf, t.ex. genom att klippa av ett blad, ger instrumentets automatiska registreringsanordning utslag för smärta. Om växten misshandlas brutalt, synes den för en stund förlora medvetandet, dvs. den upphör att reagera, för att sedan åter vakna upp. Men växten reagerar också inför avsikten att skada, alltså innan saxen sätts till bladet; den visar sig även kunna minnas: den reagerar med oro så snart en person, som tidigare skadat den, kommer i närheten.

Växter reagerar även när andra levande ting utsätts för smärta. När en levande räka släpps ned i kokande vatten, reagerar försöksväxten som för egen smärta — även om "räkdräpet" sker i ett annat rum. Växten reagerar även här redan inför avsikten.

Ett av Backsters mest uppmärksammade experiment gjordes i sam-

Cleve Backster

band med ett mord. En gammal kvinna hade bragts om livet i sin bostad, och polisen hade tagit tre misstänkta personer i förhör. Vid experimentet fick dessa tre tillsammans med nio polismän en efter en passera förbi en stor växt, som fanns i den mördades lägenhet. Växten, som var kopplad till en polygraf, reagerade våldsamt endast inför en av de förbipasserande, en av de tre misstänkta. Denna person erkände någon tid därefter att han var gärningsmannen, utan att ha fått vetskap om den säregna "vallningen" framför växten och resultatet därav. Växten mindes alltså att denne man hade gjort en annan varelse ont.

*

I januari i år hade min hustru och jag tillfälle att närvara vid ett experiment i Cleve Backsters laboratorium. Cleve experimenterade den gången med yoghurtbakterier. En vanlig kartong yoghurt hade inköpts i en affär. En liten del av innehållet hölls i ett provrör, som medelst elektroder förbands med polygrafens mät- och registreringsanordning, varefter provtuben förslöts.

Aktivitetskurvan på det ändlösa pappersbandet var livlig, men Cleve anmärkte att detta var fullt normalt till dess yoghurten "hämtat sig" efter omflyttningen från kartong till tub och anpassat sig till sin nya miljö. Men minuterna gick och aktiviteten minskade mot förmodan inte. Utom min hustru och jag var ännu en person närvarande, herr R. Denne skulle omedelbart efter experimentet infinna sig till ett TV-framträdande, och eftersom tiden var kort, blev han mer och mer nervös, rädd att komma för sent. Han fick till slut bryta upp, besviken över det misslyckade experimentet. Vid avskedet nämnde han att han alltid hjärtligt tyckt illa om yoghurt!

Så snart herr R. hade lämnat oss, lugnade yoghurten sig, och dess aktivitet gick ned till normalt harmonisk nivå. Cleve började nu ett experiment. En portion yoghurt togs ut ur kartongen och hölls ut i vasken i ett annat rum, varefter hett vatten spolades på. Yoghurten i provtuben reagerade våldsamt! Utsläppet skedde som sagt i ett annat rum, ganska avlägset från experi-

mentrummet, och närvarande vid polygraf, var endast en TV-kamera, kopplad till en videograf (bildbandspelare).

Under experimentet konstaterades vidare att yoghurten i provtuben reagerade omedelbart så snart någon av oss tänkte på att slå ut mera yoghurt i vasken.

Växter och bakterier reagerar alltså redan vid själva avsikten hos experimentatorn att begå ett "brott".

Det gäller tydligen för oss människor inte bara att handla kärleksfullt, utan även hålla våra tankar rena, så att vi inte med ont tänkande påverkar vår omgivning! En omöjlighet kanske, men något att sträva efter.

*

Innan vi lämnade Cleve Backsters laboratorium, frågade jag honom om han hade tänkt göra liknande experiment med "död materia", t.ex. metaller. Han svarade att han redan hade utfört en del sådana experiment efter samma principer som med växter och bakterier. Och resultatet? Exakt samma reaktioner som för levande föremål, men registrerade energikvanta blev ännu mindre än vid växtförsök.

Metaller är alltså inte fullständigt "död" materia, utan även de är levande ting med känsloliv, reaktionsförmåga, minne, fastän på en låg nivå. Backsters rön visar att allting är levande och kan påverkas utifrån av den mänskliga tanken. Och med det konstaterandet får vi en naturlig övergång till ett annat, nu aktuellt parapsykologiskt fenomen: Uri Gellers demonstrationer av mänsklig tankekraft.

Geller har ju blivit en världssensation. Med sin tanke kan han få klockor att stanna, metaller att mjukna, skedar att krokna osv. Detta kan han åstadkomma även över långa avstånd och via TV-apparater. Självt vet han inte hur fenomenen skall förklaras.

Uri Geller är inte alldeles ensam om sin förbluffande förmåga. I Göteborgs-Posten den 29 januari kunde man läsa om en 8-årig dansk flicka som efter Gellers TV-framträdande spontant kopierade hans experiment och fick en sked av rostfritt stål att böja sig efter hennes vilja.

Vad Uri Geller — och hans danska, åttaåriga kollega — åstadkommer med sin tankeenergi kan vara en förändring av metallernas molekylstruktur med tillfällig mjukgörning som följd. I förlängningen av den hypotesen bör det finnas en

tänkbar förklaring även på Gellers förmåga att manipulera med klockor.

I den mycket uppmärksammade boken "Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain" av Sheila Ostrander och Lynn Schroeder (dansk översättning utgiven av Strubes förlag, Köpenhamn) nämns hur ryska försökspersoner kunnat flytta föremål och t.o.m. driva en liten motor genom koncentration av tankeenergi. Det som är möjligt i smått, laboratoriemässigt, kanske förr eller senare blir möjligt i stort, fältmässigt. I så fall står vi på tröskeln till en ny epok i energiavseende.

*

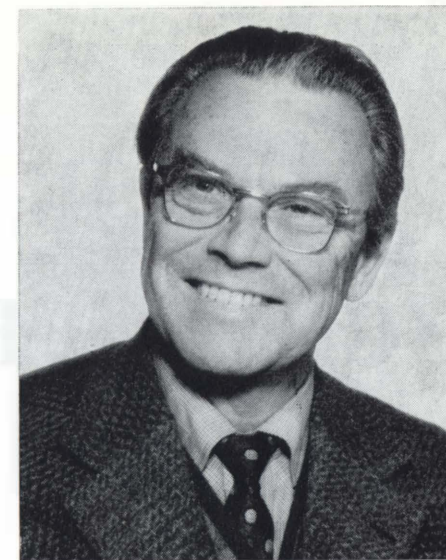
För den som är något insatt i esoteriskt tänkande, är Cleve Backsters upptäckter och Uri Gellers demonstrationer inte något sensationellt. De i n v i g d a vet att det inte finns någon "död" materia — allting har någon nivå av liv, av medvetande, även metaller.

Förmodligen kan vi alla utveckla en mental energi som påverkar omgivningen, men det är mycket sällsynt att den har sådan styrka som hos Uri Geller. För ett kraftigt utnyttjande av tankeenergin fordras kanske en orubblig tro till den egna förmågan. Vi kan tänka på vad Jesus sade enligt Matteus 21:21: "Om I haven tro och icke förtvivlen, så skolen I — — kunna säga till detta berg: 'Häv dig upp och kasta dig i havet', och det skall ske."

Esoteriker har genom tiderna sagt att enorma, ännu outnyttjade naturenergier finns till människans tjänst. Det krävs blott att vi lär oss leva med naturen i stället för att strida emot den och inse vårt ansvar som "skapelsens herrar", dvs. dess förvaltare. I människans eget psyke kan finnas en stark naturenenergi, som vi skulle kunna lära oss att utnyttja.

Det talas ibland om att vi i vår tid skall komma att få bevittna en återförening av religion och vetenskap: religionens och vetenskapens sanningar skulle sammansmälta till en universell sanning. Detta kan även uttryckas så att en fusion skulle ske mellan esoterisk och exoterisk naturuppfattning, vetandet om det verkliga skulle förenas med vetandet om det skenbara.

Personer som Cleve Backster och Uri Geller är betydelsefulla i brobyggandet mellan det esoteriska och det exoteriska, Backster som en forskare med vetenskapligt oantastliga metoder (hans experiment kan upprepas i andra laboratorier med samma tekniska utrustning) och

P. A. Atterbom

Geller som en person som praktiskt demonstrerar nyupptäckta lagar, vilka gäller för relationen mellan ande och materia.

Anm. P. A. Atterbom har varit sjöman, officer, resebyråman, reklamkonsult och försäljningschef i ett förpackningsföretag. Nu har han en importfirma i Kungsbacka.

DALAI LAMAS BESÖK I SVERIGE

den 13—17 okt. 1973

inspelat på kassettband, 2x60 min.

Innehåll: Ankomsten till Arlanda, frågor m.m. på Sigtunastiftelsen o. Strand, Stadshallen i Lund samt invigningen av det tibetanska templet i Köpenhamn.

Fås mot insättande av 20 kr. på pg. 77 78 11-1. Skriv kassett på talongen!

Svenska Tibetkommittén
Box 1012, 221 04 Lund 1

ALKEMIENS BETYDELSE

i faksimiltryck från år 1909.

En utmärkt lärobok i alkemins problematik och terminologi.

80 sidor, häftad.

Pris Kr. 35:— + porto

AB G WENDELHOLM
Box 14069
104 40 Stockholm

MYSTISK SCHIZOFRENI?

"Plötsligt, utan någon som helst förvarning, fann han sig omgiven av ett eldsfärgat moln. Ett ögonblick tänkte han på brand — någon plötslig eldsvåda i den stora staden. Nästa ögonblick visste han att ljuset kommit inifrån honom själv.

Omedelbart efteråt kom det över honom en känsla av upprymdhet, en oändlig lycka. In i hans hjärna gick en blix av Brahmas Upplýsning som alltsedan dess väglett hans liv. I hans hjärta föll en droppe av Brahmas Frid som alltsedan dess lämnat en efterdyning av himmelriket."

Så beskriver 1872 den kände psykiatern Richard Bucke den enda upplevelse han haft av vad han kallar "kosmiskt medvetande", en upplevelse som kom att förändra hans liv. Han tyckte sig kunna spåra samma upplevelse hos många av historiens stora gestalter som Sokrates, Jesus, Paulus och naturligtvis Dante. Upplevelsen såg han som ett första steg mot ett tusenårsrike då alla människor skulle komma i besittning av de psykiska krafter han glimtvis anat, och resten av sitt liv ägnade han åt att sprida budskapet, bland annat genom sin bok "Det Kosmiska Medvetandet" som kommit att bli till något av en bibel bland Amerikas hippies.

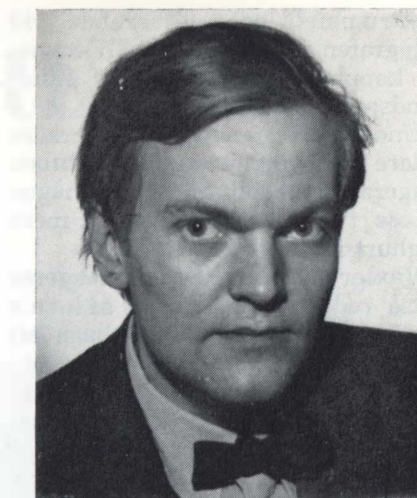
"När han kommit ut i skogsbrynet märkte han hur alla färger djupnade och hur det så småningom kom en otrolig strålgans över tingen. Speciellt det vita fick en helt överhängande karaktär. Blommorna fick sin definitiva form, de stod fullkomligt utstansade och deras färger var glödande. Allt badade i ett underbart ljus, en silvertön över allting. Samtidigt blev ljuden på något sätt full-

toniga, runda, klara och han fylldes av en obeskrivlig ro och kraft. Blev omedelbart på det klara med att detta var något utöver det vanliga, något gudomligt."

Så beskriver en ung patient den upplevelse som definitivt bevisade att han hade schizofreni. Upplevelsen är nedskriven 1955 och ingår i ett forskningsmaterial kring en grupp schizofrena vars upplevelser inte går att skilja från de upplevelser som de klassiska mystikerna beskriver. Det finns givetvis stora skillnader mellan de här två beskrivningarna, men det är svårt att säga att den ena är sjukare eller friskare än den andra. Båda är utmärkta exempel på vad religionspsykologer kallar naturmystik.

För båda dessa människor kom upplevelsen att innebära en vändpunkt, för Bucke ett nytt evangelium, en upptäckt, en fingervisning om det mänskliga intellektets oändliga räckvidd. För den schizofrene ledde upplevelsen till att han för första gången kom att betraktas som sinnessjuk. För också han hade funnit ett evangelium, men möttes med misstro och byggde sedan ut upplevelsen i allt groteskare dimensioner.

Många har gått igenom samma utveckling. Med utgångspunkt i de klassiska mystikernas upplevelser har man jämfört med hur schizofrena beskriver sina upplevelser och funnit att det finns en grupp bland dem som har likadana upplevelser som mystikerna — och som likt dem söker omsätta sina upplevelser i handling. Men de vi kallar schizofrena har inte blivit trodda — man har först skrattat åt dem och sedan för-

Örjan Björkhem

stått att de är sjuka och försökt hjälpa dem till sjukhus, vilket de naturligtvis har motsatt sig, de har ju gudomligt uppdrag att sprida sanningen.

Det märkliga och fascinerande är att ju djupare man tränger in i denna jämförelse, desto klarare framstår det att skillnaderna mellan dem vi kallar mystiker och betraktar som friska människor, religiösa genier och profeter, och en grupp av dem vi kallar schizofrena, endast ligger i hur omgivningen upptagit budskapen. Alla de vi kallar mystiker har haft någon, en bikt, en vän eller en församling som lyssnat med sympati till deras budskap — som varit villiga att tro. De vi kallar schizofrena har inte haft detta.

Det är här viktigt att lägga märke till ett av psykiatriens viktigaste sjukdomskriterier: anpassningskriteriet som säger att hur märkligt en persons handlande än ytligt kan te sig, är han frisk så länge han kan klara sig ute i samhället. Här kunde man invända att då borde de flesta klassiska mystikerna vara sinnessjuka — inte många av dem skulle ha klarat sig utan en stor grupp människor som var villiga att anpassa sig efter deras långtgående krav. Men också det är ju en anpassning, mystikerna lyckas där de schizofrena misslyckas. De schizofrena misslyckas med att klara sig ute i samhället, och det är detta som gör att vi kan säga att de verkligen är sjuka, att de behöver vård för att överleva.

Man vet ännu inte mycket om schizofrenin — man vet varken hur den uppkommer eller hur den botas. Teorierna på området är mycket av

modeflugor — är man ärftlighets-teoretiker, finns det en förklaring, är man miljöteoretiker, finns en annan. Ingen teori på området har ännu något nämnvärt stöd. Man brukar dock vara enig i beskrivningen av sjukdomen: ett kardinalsymtom är autismen, tendensen att försjunka i en fantasivärld som man uppfattar som verklighet och som man väljer vid konflikter mellan denna och vad omgivningen anser för verkligt.

Omgivningen avgör alltså vad som är verkligt. Så finns det till exempel åtskilliga indianstammar där varje ung man i puberteten fastar tills han får se och tala med gudarna utan att någon skulle komma på tanken att kalla honom vare sig mystiker eller sinnessjuk. Mystiker och schizofrena förenas i att uppleva en annan verklighet än sin omgivning men skiljes av att mystikern lyckas där den schizofrene misslyckas. I den allmänna positivistiska tradition vi befinner oss i, glömmar vi gärna att "verkligheten" inte är säker, att vi inom vår kultur uppfattar en verklighet som trivialt sann, men som icke desto mindre strider mot verkligheter som uppfattas som trivialt sanna i andra kulturer. Det viktiga är att om någon i vår kultur hade samma upplevelser som dessa indianer, skulle vi uppfatta honom som i hög grad annorlunda, medan han i sitt eget samhälle upplever en trivialt sann verklighet.

I religionspsykologins barndom (som inte ligger längre bort än ett halvsekel) innebar avgränsningen mellan friskt och sjukt inget problem — de som hade upplevelser som nära anknyt till bibelns värld och samma teologiska grunduppfattning som forskaren, var mystiker, de andra kom aldrig in i forskningen, eftersom det var uppenbart att de hallucinerade. Ett problem utgjorde naturligtvis här till exempel hinduiska mystiker som hade klara upplevelser av en annan verklighet än bibelns. Att kalla dem för svärmeandar eller naturmystiker var en lösning som inte i längden tillfredsställde. Problemet fick sin lösning genom en uppsats av den kände schweiziske psykiatern Flournoy, där han beskrev en patient som hade egendomliga extasupplevelser som hon inte själv förstod. Småningom kom hon dock att anse att det var Kristi närvaro som hon upplevde, vilket förändrade henne till en mycket from människa. Vid den tiden var det emellertid populärt att tolka alla upplevelser av denna typ som

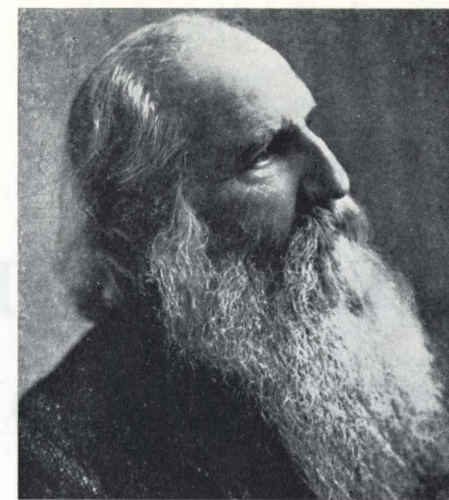
ett utlopp för uppdämd sexualitet. Hos Mlle Vé, som Flournoy kallar sin patient, kom denna misstanke att slå rot — vilket mycket snabbt ledde till att hennes upplevelser upphörde. Detta visar att det finns en skillnad mellan den "rena upplevelsen" och tolkningen. Möjligheten att göra en sådan skillnad var naturligtvis en fantastisk innovation inom religionspsykologin, eftersom det gav psykologen en tidigare oämnad möjlighet att pussla med mystikers berättelser om sina upplevelser för att få fram den "rena upplevelsen" som i allmänhet styrkte respektive forskares teologiska preferenser.

Sanningen är att vi aldrig kan få att göra med någon människas rena upplevelse. Det är till och med en intressant fråga om ens jag själv kan tänka på min egen "rena upplevelse". Allting måste ju kläs i ord och alltså bli tolkat och förändrat. Det är troligt att en kristen klär sina upplevelser i bibelns ord och att en muslim klär sina i koranens. Det är också alldeles klart att dessa människor verkligen sett Gud, verkligen sett Allah. Men vad "verkligen" betyder i de olika fallen, kan bara övertygelsen och aldrig vetenskapen svara på.

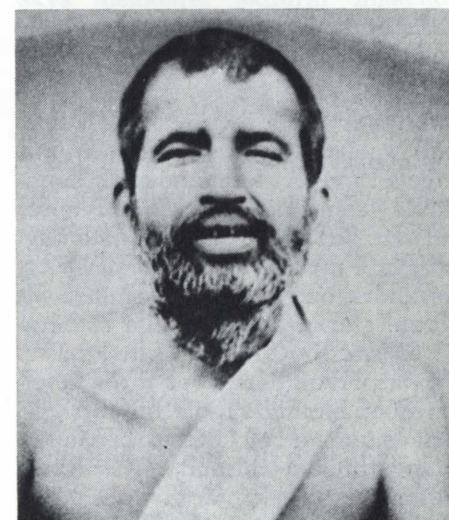
Om vetenskapen inte kan svara på den frågan, innebär det att den inte kan säga att det ligger någon skillnad mellan den schizofrenes upplevelse och mystikerns, och den intressanta frågan blir i stället vad mystikerns upplevelser säger oss om schizofrenin som sjukdom. Att gå motsatta vägen som en gång var populärt och säga att mystikern är sinnessjuk är uppenbart en lek med ord. Hur mycket svansen än försöker vifta hunden kvarstår det faktum att de vi kallar mystiker av sin omgivning uppfattats som himmelska budbärare och gjort ett djupt intryck i historien.

Men det intressanta är den likhet mellan grupperna som vi kan se när de teologiska dimmorna lättat. Än intressantare är att det nu börjar visa sig att "vanliga människor" ofta har likadana upplevelser som de klassiska mystikerna. Religionssociologiska institutet annonserade för en tid sedan efter människor som hade sett Kristus och fick över hundra svar. Detta visade för kanske första gången att uppenbarelser inte är förbehållna vare sig religiösa genier eller psykiskt sjuka människor.

Det kan kanske också visa att den upplevelsemodalitet som så länge ansetts suspekt eller underbar faktiskt är vanlig — som Bucke förutspådde

R. M. Bucke

Ramakrishna, en känd hindumystiker, befann sig ofta i hänryckning, varvid han ibland under lång tid var omedveten om den yttre världen.

att den en gång skulle bli — och att vi kanske genom att studera den har en möjlighet att förstå och därmed behandla schizofrenin.

Det allra viktigaste är att dessa upplevelser har oerhörda möjligheter att förändra människor — en kraft på gott och ont som vi har sett. Ett är mystiker, schizofrena och vanliga människor överens om — dessa upplevelser är oerhört laddade med mening, med signifikans, ingenting blir någonsin mer detsamma.

An m. Örjan Björkhem arbetar på en doktorsavhandling i religionspsykologi och vill gärna komma i kontakt med människor som haft upplevelser av det slag som beskrivs i artikeln eller andra privata upplevelser som förändrat dem. Uppgiftslämnarnas anonymitet garanteras skyddad.

Adress: Fil.mag. Örjan Björkhem, Religionshistoriska institutionen, Box 1146, 221 04 Lund 1.

TELEPATI I VARDAGSLIVET OCH HISTORIEN

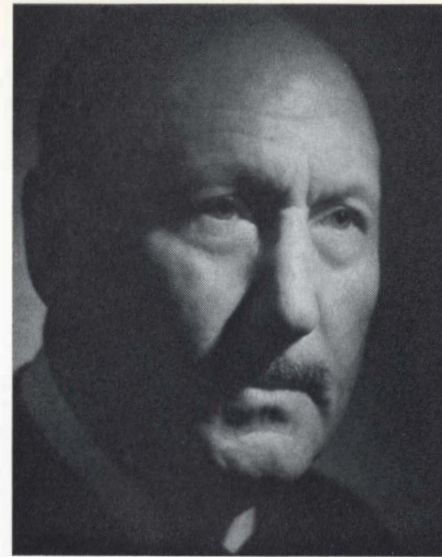
En stor fråga är, vilken roll telepati spelar i vardagslivet och hur mycket av vårt kännande och handlande som dikteras av inflytelser utifrån. Att människor som ständigt umgås, i mycket hög grad påverkar varandra och stundom kommer att förete starka intellektuella likheter är en sak som på intet sätt kan be-
tvivlas. Även därutöver torde emellertid en liknande radiering försiggå, och summan av denna benämner man stundom tidsanda. Att fixera detta vaga begrepp är givetvis omöjligt, men då man blickar ut över historien, konsten, filosofien, litteraturen anar man att vissa typer av andlig miljö framskapats på dessa hemlighetsfulla vägar. Särskilt aktuell för vår tid är frågan huruvida inte en folkledares våltalighet och argumentation spelar en väsentligt mindre roll än det telepatiska sambandet mellan en folkmassas individer som hans framträdande lyckats dana. Här har vi kanske nyckeln till de så mycket omdiskuterade masspsykoserna vilka uppeldar sinnena utåt och kan förefalla som en andlig smitta eller en entusiasmerande makt.

Bergson har framhållit möjligheten av att vi ständigt är utsatta för telepatiska influenser, liksom vi omges av elektriska strömningar, fast vi inte lägger märke till dem. "Om telepatin är verklig", säger han, "då är det möjligt att den verkar i varje stund och hos alla människor, låt vara med alltför liten styrka för att bli beaktad eller på sådant sätt att en hjärnmekanism hejdar dess verkan, och detta till vår båtnad, just som den skall överskrida det medvetnas tröskel."

Det är antagligt att från varje människa utgår en viss emanation. Vi känner ännu inte till alla de krafter som är på spel i relationerna individer emellan, men i alla tider har man anat dem. Phaidra i Euripides tragedi Hippolitos, skriven omkring 400 år f. Kr., är kanske det största klassiska exemplet på hur mäktig den lidelse är som kan inspireras av en annan. Olika individer är olika starka kraftkällor. Många händelser i mänsklighetens brokiga historia förefaller lättare att förklara och förstå om man tar hänsyn till denna sida av personlig olikhet.

Att vi dagligen och stundligen är utsatta för suggestiv påverkan i gängse mening är numera en självklar sanning. Man gör säkert klokt i att räkna även med mentalsuggestion, dvs. telepati, sedan detta fenomen så klart påvisats genom otaliga experiment från magnetisörernas dagar och inte minst i vår egen tid. Den ryske forskaren L. L. Vassiliev har lagt fram sina rön i dessa stycken i en bok med titeln La suggestion à distance, en samling sakligt redovisade erfarenheter som bör stämma till eftertanke. Både för vetenskapen och livet är han beredd att tillerkänna telepatisk suggestion "en oerhörd betydelse" (s. 163).

Ofta behövs det blott en starkt upphetsad anförare för att få hela massor i rörelse. Människor som normalt är synnerligen svåra att övertyga om tämligen självfallna och konkreta ting låter sig plötsligt ryckas med, tydligen med en gång berövade sin vanliga skeptiska inställning. De fall av politisk masspsykos detta århundrade gett så rika exempel på, synes visa att en viss känslor-

Birger Qvarnström

livets labilitet kan åstadkommas på okända vägar och öva själslig påverkan.

*

Den engelske parapsykologen Whately Carington har i sin bok Telepathy med undertiteln An outline of its facts, theory and implications ingående behandlat temat om tankarnas spridning på telepatisk väg och sökt ge fenomenet en rationellt förklarande tolkning och tillämpning. Det är möjligt att han något skjuter över målet och att hans teorier är alltför abstrakt anspända men det berör inte den centrala idé han gör sig till tolk för.

Carington antar att sinnesintryck (sensa) är entiteter med självständig existens. Sensa är livligare och mera konstanta än föreställningar, helt enkelt därför att de ständigt förstärkes av tillströmmande impulser. När dessa upphör, står föreställningarna kvar och trängs vanligen i bakgrunden och införlivas med det undermedvetna. Sensa och föreställningar kan betraktas som synonyma begrepp och Carington kallar dem med en gemensam term för psykoner. Dessa psykoner är genom associationer sammanlänkade till system av grupper och mönster och bildar strukturer i ungefär samma mening som kroppen utgör ett cellsystem.

Carington antar vidare att olika individers undermedvetna psykon-system inte står i relation till det fysiska rummet och att de är inneslutna i ett universellt gemensamt undermedvetande. De inom denna undermedvetna sfär härskande associationslagarna verkar på samma sätt som de individuella själssystem-

men.

Om vi alltså i den experimentella situationen förser percipienten (mottagaren) med en mängd föreställningar och idéer, med vilka objekt som skall överföras är förknippade i agentens (sändarens) sinne, är det sannolikt att en eller flera av dessa idéer genom association framkallar objektet ifråga i percipientens medvetande.

Mera konkret uttryckt kommer vi då fram till följande.

I ett telepatiskt experiment kan det föremål som skall överföras från sändaren till mottagaren, symboliskt betecknas med O. O står då för det föremål som valts för översändningen, t.ex. hus, kruka etc. Låt oss anta att sändaren för att ge konkretion åt den bild han vill överföra, ritar en kruka. Mängder av idéer och föreställningar samlas då kring denna O-idé. Om sändaren dessutom under arbetet med ritningen har ett ovanligt föremål placerat på bordet framför sig (förslagsvis kallat K-föremål) så kommer hans medvetenhetssfär att omfatta även sensationer som orsakas av närvaron av föremålet K. O-idén associeras med bland annat K-idén. Om vi nu, såsom Carington menar, har ett gemensamt undermedvetande, gäller associationer som den ene gör också för den andre. K-föremålet som sändaren ser på bordet framför sig, tenderar på grund av agentens och percipientens gemensamma psykon-system att lyfta upp O-idén i percipientens medvetande. I varje fall kommer han ofta att tänka på idén O än han annars skulle ha gjort.

*

Även andra idékonstellationer, som Carington något pedantiskt uppehåller sig vid, kan naturligtvis under motsvarande förutsättningar leda till samma effekt.

För att exemplifiera sin tes på det politiska planet riktar Carington huvudsakligen uppmärksamheten på det nazistiska Tysklands excesser i våld och brutalitet. Han nämner en rad K-idéer i form av nazistpartiets symboler, hakkorset, hitlerhälsningen m.m. "Närhelst någon såg ett hakkors, och det var han tvungen att göra tusen gånger om dagen, skulle han automatiskt påminnas om Hitlers storhet, den ärorika ariska rasen och njutningen av att underkuva svagare folk." Med mästarekap spelade nazistpropagandan på ondskans svarta tangenter i människosjälens. Men Carington betonar att processerna under ytan måste vara mycket farligare än den brutalt

ohöljda propagandan: "Ingen människa kan väntas vara på sin vakt mot något, vars existens hon inte har en aning om: och jag misstänker att mängden en gång rättrådig tysk på detta försåtliga sätt blivit förledd att ansluta sig till eller åtminstone tolerera idéer som han tidigare skulle avskytt, och detta utan att märka att hans övertygelse förändrats och utan att det ringaste förstå vad som egentligen skett med honom eller hur det gått till."

Carington är den förste att erkänna att hans åsikt om själen som ett psykon-system i så hög grad erinrar om Bertrand Russells likartade spekulat om att hans egna idéer väsentligen finner stöd hos Russell.

Det är, betonar Carington, troligt att idéer sprids inom varje folksamling på telepatisk väg och att psykisk integration äger rum i proportion till hur nära dessa idéer är associerade med någon idégrupp som kan tjänstgöra som K-idé. Att vanlig kommunikation människor emellan (tal, skrift etc.) kan ingripa i processen är en självklarhet.

Goethe talar i sin självbiografi (Dichtung und Wahrheit) om de demoniska personligheter som framträder på historiens scen och från vilka en kraft utstrålar som ingenting tycks kunna motstå. Under detta århundrade har sådana demoniska personligheter framträtt och försett världen i konvulsioner. Tack vare Alexander Solsjenitsyns heroism som litterär skildrare har världen nu fått full klarhet i den Stalinistiska erans konsekventa grymhet och sadism. Solsjenitsyn slår fast att man i dagens sovjetsamhälle "håller fast stalinismens blodiga förflutna och vill släpa det med sig som en öppen säck in i framtiden".

Vidrigare än allt annat är att en

liten härskande klick förmår utlösa reaktioner i en stor nations psykon-system och framsuggera hatkänslor mot en enskild man som ifråga om moraliskt mod, rättskänsla och medborgarsinne står skyhögt över de likriktade marionetter som vänder sitt ursinne mot honom.

Under samma dom faller alla världens diktaturer.

Det är svårt att vederlägga sanningen i Schopenhauers ord att "på jorden är den ena människan den andres djävul, vartill visserligen somliga lämpar sig bättre än andra. Men dessutom finns vanligen någon ärkedjävul som överträffar alla de andra."

Den ryske revolutionären Trotskys memoarer skildrar ingående revolutionens blodsheta andedräkt. Hans eget öde visar hur okunnig han i grunden var om de krafter han aktivt bidragit till att framkalla och ge fritt spelrum.

Kanske kan parapsykologien bidra till att ge mänskligheten den självbesinning utan vilken världen kommer att glida in i ännu värre kriser än de för stunden aktuella. Carington — för att åter anknyta till honom — skriver i slutorden till sin avhandling: "Jag vill inte för ett ögonblick låta påskina att vi plötsligt skulle kunna finna ett universalbotemedel mot allt vårt onda. Det skulle vara stick i stäv mot all föregående erfarenhet. Jag är övertygad om att mänsklighetens välfärd kan befordras endast genom oavslutlig strävan för ökad utbredning och tillämpning av vårt vetande. Men den nuvarande situationen är så allvarlig och utsikterna så mörka att det är stor risk och fara å färde om vi försummar de möjligheter att ordna och fördjupa vår världsuppfattning som telepatien erbjuder."

Ek

Paul Twitchell har i sin bok TIGERNS TAND på ett livligt och fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna. Få tror, att någon kan besöka himlen i själskroppen och återvända för att ge en detaljerad rapport, som den i TIGERNS TAND.

Så mäktig är denna bok, att den har en chockerande effekt på läsaren. Antingen älskar läsarna boken eller också ser de mycket skeptiskt på denna berättelse.

Pris kr. 20:— + porto.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack

104 32 Stockholm 19

SYNPUNKTER

efter ett besök hos Jürgenson

Bland det viktigaste som kom fram i bandröst-diskussionen mellan Nils-Olof Jacobson och Claude Thorlin här i Sökaren var Jacobsons citat från professor Hans Bender: "Min tes är att röstfenomenet orsakas av omedvetna processer hos experimentatorerna, att dessa, utan att de vet om det, är psykokinesimedier och att de dödas yttranden uppstår ur mediernas kännedom om de döda." Parapsykologen Hans Bender i Freiburg är, såvitt jag förstår, den främste vetenskaplige forskare som studerat de märkliga röstfenomenen. Hans bedömning väger alltså tungt.

I mitten av januari ringde mig Friedrich Jürgenson angående kontroversen Thorlin-Jacobson. Jürgenson menade att det var fel av mig att publicera artiklar i detta ämne utan att själv ha lyssnat till någon inspelning. Så den 19 januari reste jag till Mölnbo och vistades cirka fyra timmar hos Friedrich och Monica Jürgenson, där jag fick lyssna till drygt ett halvdussin bandinspelningar med okända röster och till Jürgensons ivriga utläggningar.

Friedrich Jürgenson tyckte att jag inte var så väl begåvad för att urskilja de främmande ljuden. Min ljuduppfattningsförmåga var enligt hans bedömning inte tillräckligt snabb, min musikalitet alltför ringa.

Min upplevelse var att i något eller några fall var det fråga om ett brus utan urskiljbara ord, i andra fall fanns otydliga, främmande röster som, åtminstone delvis, kunde tolkas på olika sätt, i åter andra fall var det bättre hörbara röster, där Jürgensons tydning syntes vara riktig. Det rörde sig då alltid om några få ord, ibland med kommentarer till vad de i rummet (vid inspelningstillfället) närvarande säger eller är. Språket var ofta tyska (som den mycket språkkunnige Jürgenson fullständigt behärskar) någon gång med inlagt svenskt ord. Det som yttrades var trivialt, men ibland meningsfullt allvarligt, såsom när det sades som en kommentar att människor skändar djuren (Jürgenson är vegetarian och stor djurvän).

Eftersom Jürgenson valde att låta mig höra just de upptagningar som han spelade upp, måste jag tro att de hör till hans bästa. Men en försämring i hörbarheten måste ha skett vid kopiering från originalband till ett enda band, som spelas upp för besökare. En upptagning som en kvinnlig tandläkare i Stockholm för några år sedan lät mig höra i telefonen, hördes bättre än samma upptagning, kopierad på Jürgensons band. (En mansröst, som antogs vara hennes avlidne man, sa: "Tala till mig gärna" med släpig röst.)

Det finns säkert röster på banden som har paranormalt ursprung. Professor Bender har ju också ingående studerat fenomenen och uppfattar dem som utomnormala. Men det vetenskapliga problemet är att kunna ge en rimlig förklaring eller, om detta inte är möjligt, göra en bedömning av den nuvarande forsknings-situationen. Att hävda andehypotesen som den enda tänkbara, så som Jürgenson och Thorlin gör, innebär en förenkling av ett komplicerat och svårgripbart problem, där för oss okända faktorer kan spela in. Gåtan med de främmande rösterna på inspelningsband är inte vetenskapligt löst, och det finns olika hypoteser. En av dessa är "andar", och den kan komma att visa sig vara riktig, men nu finns också psykokinesihypotesen, som bl.a. Bender, Jacobson och jag själv tror mer på. Den innebär, som jag ser det, att skikt i det undermedvetna själslivet splittras ut från psyket, lever ett litet tillfälligt, eget liv och manifesterar sig i den materiella världen. Att psyket kan splittras och skapa vad som förefaller vara andliga väsen med kort, tillfälligt liv är väl bekant. Den parapsykologiska litteraturen är full av exempel på detta. — Bender skriver så här: "Psyket kan under bestämda betingelser tillfälligt överskrida rum och tid, transcendera."

De utomnormala rösterna bör jämföras med andra parapsykologiska fenomen, t.ex. poltergeistar (mest mindre föremål, såsom stenar, gafflar kastas omkring utan synbar orsak, porslin krossas osv.). Den van-

ligaste hypotesen är att detta har sin rot i det mänskliga undermedvetna. I allmänhet är upphovet en person i pubertetsåren, som har problem med sin livssituation. Spänningar i det inre utlöses på det undermedvetna psykiska planet genom en psykisk splittring: önsknings, aggressioner, som inplanterats i det undermedvetna, slår ut i den materiella världen och påverkar föremål där.

Jürgenson säger att om det vore hans undermedvetna som åstadkom rösterna, så vore han världens största geni. Men det undermedvetna hos alla människor har geniala kvaliteter, om det kan frigöras, det framgår av litteraturen. Vi kan tänka på de s.k. mediala fenomenen som enligt de allra flesta parapsykologiska forskare har sin rot i människopsykets dolda skikt, och på hypnosfenomen, när fragment av undermedvetandet kommer i dagen och utför skilda konststycken, långt mer än personen kan göra normalt; vi kan också tänka på Uri Geller, som kan böja nycklar, gafflar o.a. med tankens makt, och Ted Serios, som åstadkommer fotografiska bilder med "viljan" — varken hos Geller eller Serios torde några "andar" ha ett finger med i spelet.

Spiritualisterna har sin tro, som inte finner stöd i den vetenskapliga, kritiska forskningen rörande de parapsykologiska fenomenen. Samma förefaller gälla om dem som tror på anderöster på band. "Vi behöver bara diskutera det omedvetna", säger professor Bender om "rösterna" utifrån sina parapsykologiska kunskaper. — Ja, det undermedvetna har, som Bender naturligtvis är väl medveten om, ett oberoende av våra normala mänskliga gränser (vilka skapas av den fysiska organismen). Där finns ett slags suveränitet, som kan föra tankarna till allmakt.

Men ännu råder stor vetenskaplig ovisshet beträffande "rösterna". Därför är det klokt att vara försiktig med ställningstaganden och varsam med var man lägger sina känslor och sin entusiasm. Det behövs i alla händelser mycket mer än det material som Jürgenson har, för att

ge ett övertygande stöd åt tron att avlidna talar till människor genom ett tekniskt hjälpmedel.

Under mitt besök hos Jürgenson gjordes inget inspelningsförsök, eftersom Jürgenson aldrig föreslog detta, utan endast beklagade att jag inte fick vara med om det. (Som inbjuden gäst var det inte min sak att försöka leda sammankomsten.)

Nils-Olof Jacobson, som läst ovanstående i manuskript, påpekar att man för att förklara ett fenomen i första hand måste hålla sig till kända faktorer — i detta fall sådana som att levande människors medvetande kan ha materiella verkningar, alltså psykokinesi — och först när sådana möjligheter att förklara är uttömda, kan man ta till okända faktorer — som att döda människor kan påverka materiella föremål, vilket är tänkbart men tills vidare helt obestyrkt.

I början av året gick i Kvällsposten, Malmö, en stor artikelserie om parapsykologi, sammanställd av Ulf R. Johansson. Bland andra professor Bender och Jürgenson rönt uppmärksamhet. Bender säger enligt tidningen: "Man kan aldrig slutgil-

GEORGE ADAMSKIS TREDJE UFO-BOK

"MOT NYA HORISONTER"

Pris kr 37:— . Beställ från
Waldia förlag, Box 35, Nässjö

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår nya boklista!
Senaste nyheter! (Priserna med moms.)

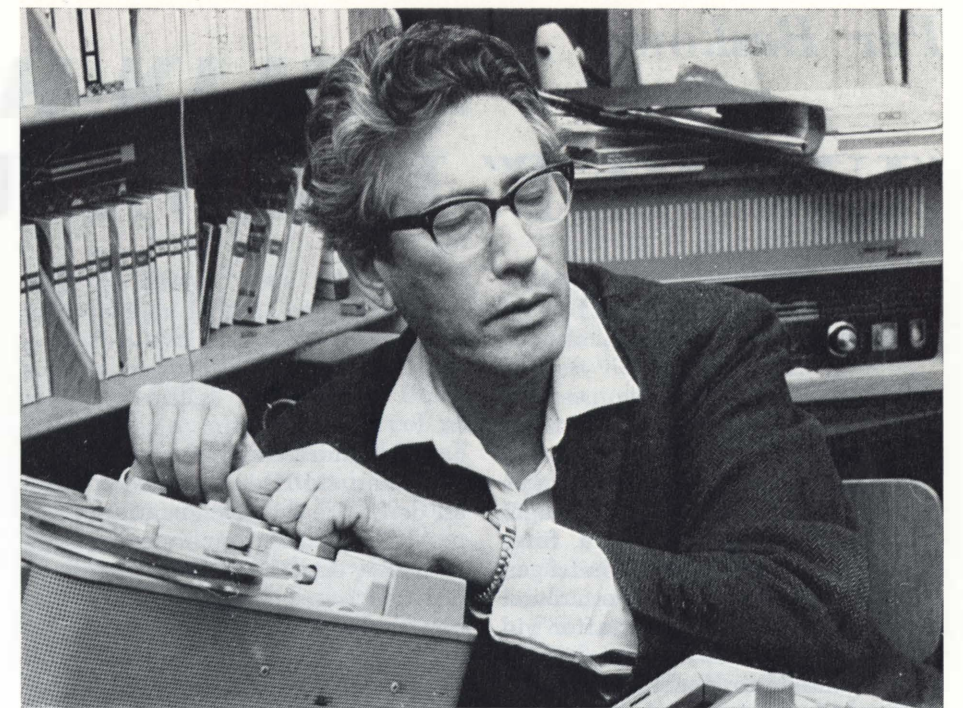
Brunton, Paul: Den hemliga vägen
hft. kronor 39:—

Charpentier, Louis: Mysterierna i katedralen i Chartres, hft. kronor 39:—

Jacobson, Nils-Olof: Meditationens vägar
hft. kronor 31:—

Schmidt, K. O.: Vi lever inte bara en gång
hft. kronor 39:—

BOKFÖRLAGET EXCELSIOR AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

Friedrich Jürgenson (Foto: C. Thorlin)

tigt bevisa att dessa röster kommer från de avlidna. På institutet har vi en annan hypotes, som i och för sig inte är mindre fantastisk. Experimentatorn, i det här fallet Jürgenson, känner till de avlidnas röster.

Rösterna är på något sätt förborgade i hans hjärna. Han kan, helt omedvetet och ovillkorligt, föra över rösterna på bandet genom en process som vi ännu inte kan förklara."

SM

EN INVESTERING SOM VERKLIGEN LÖNAR SIG!

Om den färdiga brevkursen "SJÄLVKÄNNEDOM — NYCKELN TILL FRAMGÅNG" säger en kritiker: ... en strålande och sakkunnig vägledning för den som vill få ut det bästa av livet! ...

Känner Du att detta är någonting också för Dig, är Du välkommen till denna kurs, som saknar motstycke! Kursavgiften är så låg som 245:— kronor och Du får möjlighet att erlagga denna summa i 6 delbetalningar. Fyll i nedanstående anmälan och sänd den tillsammans med den första inbetalningen, 45:— kronor, medan resterande summa erlägges med 40:— kr/mån. under 5 månader.

Jag anmäler mig härmed till brevkursen "SJÄLVKÄNNEDOM — NYCKELN TILL FRAMGÅNG" och översänder samtidigt kr. 45:— som första inbetalning.

Namn: .....

Adress: .....

Postnr: ..... Ort: .....

Kupongen + postanvisning/giro sändes till

SVEN A. MOLIN
Åkerbyvägen 84, 183 35 Täby

Per Beskow:

"UNDRET" I SHIVAPUR

I Sökaren 10/73 fanns en intressant artikel om "undret i Shivapur", då sex personer lyfte en tung sten på pekfingrarna. Att det inte är något konstigt med stenarna själva, förefaller uppenbart. Vad det är frågan om, är att människor på ett okänt sätt kan öka sina kroppskrafter vid vissa tillfällen. Det är ett fenomen, som ingalunda är obekant.

För att börja i vår egen miljö: En nära vän till mig, vars trovärdighet jag inte sätter ifråga, har berättat för mig att hon varit med om liknande händelser. Omkring 1950 var hon med i ett gäng ungdomar, som roade sig med experiment av detta slag. Man placerade en person — vanligen en stor och tung pojke — på en stol mitt i rummet. De övriga gick runt honom och mumlade rytmiskt: "Nu skall vi lyfta dig / ända upp i taket." Efter en stund stack de in pekfingrarna under honom och kunde utan minsta svårighet lyfta honom så högt de nådde. Efteråt kände de sig alltid utmattade. Många tyckte naturligtvis att det var otäckt och vägrade vara med om det någon mera gång.

I sin utmärkta bok *The Lore and Language of Schoolchildren* har de båda makarna Opie två exempel som slående erinrar om mitt svenska fall. Också här är det (givetvis) frågan om barn eller ungdomar, och här är det också frågan om att lyfta en person, inte något annat föremål.

Det första fallet är berättat av en person som gick i skola i Bath på 1940-talet. Några i klassen hade hört talas om "tricket" och utförde det så här: En satte sig på en stol, några andra (troligen fyra) stod omkring honom och tryckte händerna (tumarna) mot hans huvud. Det hela skedde under absolut tystnad, ingen formel användes. Efter en stund kunde de lyfta honom på pekfingrarna, så lätt som om han vore en kudde. Berättaren säger att han aldrig har varit med om något som liknar verkligt trolleri så mycket som det-

ta.

Opies andra exempel hör hemma i en annan tid. Det är ingen mindre än den store dagboksförfattaren Samuel Pepys, som har antecknat berättelsen, den 31 juli 1665. Han hade fått den från en Mr. Brisband, som han ansåg tillförlitlig, och som själv upplevt händelsen under ett besök i Frankrike.

Denna gång var det fyra småflickor som lyfte en pojke. Han låg på rygg, alldeles orörlig. Flickorna stod på knä omkring honom och viskade en vers runt till varandra, rad efter rad:

Voyci un Corps mort,
Royde come un Baston,
Froid come Marbre,
Leger come un esprit,
Levons te au nom de Jesus Christ.

(Här är en död kropp, styv som en käpp, kall som marmor, lätt som en ande, vi lyfter dig i Jesu Kristi namn.)

Efter detta kunde de lyfta pojken på fyra fingrar så högt de nådde. En av flickorna var så liten att hon hade svårt att lära sig versen, och därför hade de andra föreslagit Mr. Brisband att ta hennes plats. Han trodde emellertid att det var något lur med det hela och att pojken hade något osynligt knep för sig. I stället tillkallade han husets fetlagda kock och bad dem göra tricket med honom. Det visade sig att det gick lika bra. Som en kuriositet nämner sagesmannen att flickorna var protestanter.

Frankrike på 1600-talet, England och Sverige vid mitten av 1900-talet, Indien under flera århundraden. Det verkar troligt att en grundlig efterforskning skulle resultera i många andra fynd av samma fenomen. Vad som händer har jag själv inte den minsta aning om, men fenomenet tycks så väl betygat från olika håll, att man måste ha en stor motvilja mot allt okänt för att förneka dess realitet. Det har många fördelar, jämfört med många andra parapsykologiska experiment. Det tycks vara upprepbart, om också inte helt

obetingat — "man måste tro på det för att det skall fungera", hette det i den svenska gruppen. Dessutom kan det fotograferas och skulle väl kunna mätas på annat sätt i ett laboratorium. Vi har med andra ord ett sådant fall som, i likhet med hypnosen, kanske rentav kunde överföras till normalpsykologin, om någon fackman intresserade sig tillräckligt för det.

Som humanist har jag själv ett annat intresse för fenomenet. Att barnen har sina egna riter och traditioner, som överförs till nya årgångar utan de vuxnas medverkan, är ju ett välkänt faktum. Många sådana traditioner kan vara mycket gamla — det finns barnramsor som går tillbaka till medeltida latinska böner osv. Det är en fascinerande tanke att experiment av det här slaget kan ha försiggått i århundraden inom barnvärlden, som hemligheter dit inga vuxna hade tillträde. Och vem vågar berätta öppet om sådana här förehavanden då han själv har nått mogen ålder? Kanske några av Sökarens läsare har erfarenheter av samma slag från sin barndom?

Anm. Per Beskow är docent i religionshistoria i Uppsala.

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder.

Affär i Stockholm:
Tegnérsgatan 43 A
tel. 08/11 38 46
Affär i Uppsala:
Svartbäcksgatan 22
tel. 018/10 61 90

Beställ vår katalog med den nya tids-
älderns litteratur:

meditation, yoga, astrologi, flygande te-
fat, skivor, affischer, rökelse från

VATTUMANNEN

Box 2083
750 02 Uppsala 2

LÄST OCH KLIPPT

Ulrich Herz är en av de bästa skribenterna i tidskriften Pax, som ges ut av Svenska freds- och skiljeförbundet och Svenska världsfredsmissionen. I nr 4, 1973 har han en artikel rubricerad "Tre argument mot allmän värnplikt", och han inleder med följande synpunkter:

"Det är en grundprincip i demokratiskt samhällsliv att medborgarna moraliskt ska kunna stå för vad de gör. Ingen ska kunna tvingas att handla mot sitt samvete. Ej heller får någon tvingas att handla på ett sätt som strider mot allmänt accepterade etiska normer.

Den som anser sig icke kunna bruka vapen mot annan ska enligt svensk lag och rättspraxis i noga preciserade former ge fullgoda belägg för att hans samvete förbjuder honom att tillgripa något slag av militärt våld.

Men hur förhåller sig med dem som 'i vanlig ordning' fullgör sin militära värnplikt? Vilken moralisk grund har de att stå på? De avkrävs inte något bevis att de därvid handlar i enlighet med sitt personliga samvete. Det bara förutsätts att de gör så.

Ändå skulle det finnas mycket starka skäl att i detta avseende lägga samma tunga bevisbörda på icke-vägrarna som på vägrarna. Det handlande, som värnpliktsutbildningen ytterst syftar till, att i händelse av krig med alla medel oskadliggöra människor av en annan nation, står ju helt i strid med den individuella etikens och den civila lagens bud. Dessutom har kriget i flera internationella dokument, främst i Förenta Nationernas stadga, utdömts som ett medel att lösa internationella konflikter."

Nr 5, 1973 av Fred och Frihet, organ för svenska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, innehåller en rapport från IKFF:s studiekonferens i september. Man uttrycker där problemat att förena arbete för fred och arbete för frihet. All fred är inte verklig fred. Tidningen skriver bl. a.:

"Fred — det finns både yttre

fred, definierad som frånvaro av våld mellan folken, och inre fred, som förutsätter en rättsstat utan svårartade inre konflikter, utan terror och statligt våld. Karin Borgström preciserade med exempel på olika typer av våld både mellan och inom folken, samt citerade Solsjén: 'Motsatsen till fred är inte krig utan våld. Det farligaste våldet i vår tid är det statliga våldet — det kan kodifieras i paragrafer och se anständigt, fredligt och lugnt ut.'"

I slutet av rapporten, som är rubricerad "Konflikten mellan frihet och fred", sammanfattar tidningen: "Under konferensdagarna behandlades frågor som är vitala för förbundet, ja, själva livsnerven i vårt arbete berördes. Det är därför viktigt att diskussionen fortsätter även bland dem som inte hade tillfälle att vara med i Umeå. Vår officiella ståndpunkt fastlades i ett uttalande på förbundets senaste internationella kongress: att stå emot orättfärdighet, och varken vara ett tyst vittne till eller ett passivt offer för förtryck är en mänsklig rättighet. Samtidigt som vi bekräftar att det är vår övertygelse att användning av våld inte löser några problem utan i stället skapar nya, inser vi att tillgripande av våld är oundvikligt för förtryckta som förgäves försökt använda sig av andra medel. Det är emellertid vår skyldighet att delta i ett arbete som syftar till utvecklandet av sådana icke våldsmetoder som kan väntas ha effekt och att informera — både om de förtrycktas situation och om den maktstruktur de är offer för."

Amnesty-Bulletinen är organ för svenska sektionen av Amnesty International. Thomas Hammarberg, som är ordförande, har i nr 4, 1973 en artikel med överskriften "Jo, det behövs en konvention mot tortyren". Vi läser bl.a. följande:

"Tortyren nämns redan i Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948. Där står att 'ingen må utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning'.

Men den deklarationen är inte juridiskt bindande för medlemsstaterna, den bör närmast ses som ett viktigt uttalande.

Dessutom har FN antagit en konvention om politiska och medborgerliga rättigheter (1966), även i den sägs att tortyr inte får förekomma. Det är ett juridiskt fastare dokument. Tanken är att länder — oftast parlament — ska binda sig till konventionen, ratificera den.

För att denna 'lag' ska träda i kraft fordras att 35 medlemsländer ratificerat den. Hittills är det bara tjugo som gjort det — och det trots att det nu gått drygt sju år sedan texten antogs av generalförsamlingen.

Amnesty begär en särskild konvention som förbjuder tortyr och omänsklig behandling av fångar."

Det är Amnestys uppfattning att det behövs en konvention "som i detalj reglerar vilken behandling som får förekomma i fängelser, fängläger och på polisstationer".

Tidningen Ljus i öster, organ för Slaviska Missionen, innehåller i varje nummer informationer om de troendes svåra belägenhet i dagens ryska samhälle. I nr 1—2, 1974 återger tidningens redaktör Ingemar Martinson några uttalanden av en f.d. fånge i stalintidens fängläger, Dimitrij Panin, som i december besökte Stockholm. Panin säger följande om sin medfånge Alexander Solzjenitsyn:

"Det är en av de mest positiva upplevelsorna i mitt liv att ha fått leva tillsammans med Solzjenitsyn. Den särskilda kraften hos Solzjenitsyn består i hans — låt mig säga — mäktiga själ. Hans kärlek till rättvisa, strävan efter sanningen och hans passion att hjälpa människor i deras önskan att leva ett människovärdigt liv. Han gav oss en hel rad bra lektioner, trots att han då bara var i 30-årsåldern. Det märktes redan då att han hade en stor personlig pondus som här utvecklades. Han har verkligen blivit en kämpe som tagit upp kampen mot det onda och orättvisor i världen — först och främst i vårt mycket olyckliga land."

RELIGIONENS MÅNGA ANSIKTEN

Den religiösa livstolkningen tar sig många olika uttryck, speglade skilda uppfattningar om det ideala och det sanna. Kyrkor, samfund och sekter i hela världen räknas i tusentals; i Sverige finns över hundra religiösa samfundsbildningar.

Sökaren skall, med början i detta nummer och en tid framåt, införa citat från religiösa skrifter samt kommentarer av troende (som valt citaten). Vi hoppas därmed kunna ge en antydning om det religiösa tänkandets mångskiftande rikedom och det ljus som lyser i olika religioner.

SUFICITAT OM KÄRLEK

"Är kärlek nöje, är kärlek förlustelse? Nej, kärlek är oavslutad längtan, kärlek är oförtröttat framhållande, kärlek är tålmodigt hopp, kärlek är villig underkastelse. Det är kärleken som lär människan Du, icke jag. Kärlek som upphör är kärlekens skugga; sann kärlek är utan början och utan slut. Kärleken vet ej av några gränser. Kärleken undanhåller intet. Kärleken har sin egen lag. Kärleken i sin fullhet är en utsäglig makt. Kärleken är som Ganges vatten, den är i sig själv en rening. Kärleken förde människan från enhetens värld till mångfaldens. Samma kraft kan föra henne tillbaka till Enheten från mångfaldens värld."

Inayat Khan

Inayat Khan kallar sufismen ett budskap av kärlek, harmoni och skönhet. Kärleken har makt att skapa harmoni och därmed göra livet skönt. Därför sätter sufin hjärtats odlande främst av allt. Hjärtat är som ett åkerfält. Det måste plöjas och göras bördigt, så att det kan ta emot sådden från ovan. Den smärta som kärleken ger, öppnar hjärtat och gör det mottagligt för själens makt. "Det finns ingenting", säger Inayat Khan, "som människan är för svag för att göra, när kärleken väljer fram ur hennes hjärta." Mycket av den träning en sufi får genomgå i den inre skolan går ut på förvärvandet av jämvikt mellan kärlek och makt. Det är viktigt att låta kärleken växa och vidgas men sam-

tidigt stärka viljan så att hjärtat inte låter sig krossas; att modigt lära kärleken stå på egna ben.

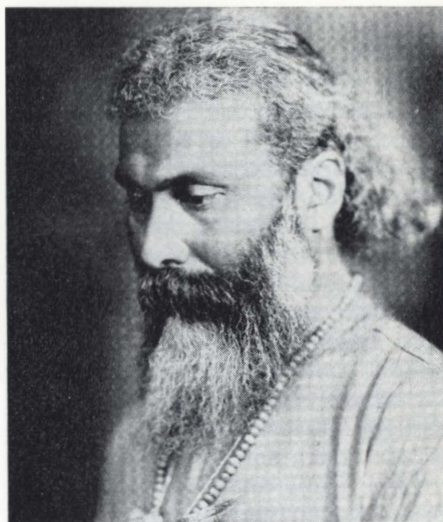
I sikhernas heliga skrift läser vi: "O människa, älska Gud så som lotusblomman älskar vattnet. Sådan är hennes kärlek till vattnet, att hon blommar till och med när hon över-sköljes av vågorna." I varje gudomligt budskap finner vi liknande ord. Men hur har vi människor tolkat dem? När kärlekens budbärare kommit till jorden tid efter annan, har de mötts av misstroende, förföljelse eller korsfästelse. Detta har stundom skett med återopande av tidigare budskap. Vi har inte förstått att de alla varit utflödet av en och samma gudomliga ande. Inayat Khan ville inpräglade hos oss vörndnad för alla Guds budbärare, ville lära oss att kärlekens enklaste grundsats är fördragsamhet och respekt för skilda former av sanningssökande. Han ville lära oss kärlekens främsta bud: Du, icke jag. Men — vem kan fatta kärleken?

Vem kan fatta kärleken?
Kärleken är känslig
sårbar
kan lida
icke dö.
Den går genom eld och vatten
oskadd
mäktig
mäktig att förvandla
förvandla jord till himmel
förvandla död till liv.

Vem kan fatta kärleken?
Anna-Greta Ångström

Sufi-rörelsen, Stavgårdsgatan 57, 161 37 Bromma.

För att sprida den urgamla sufivisdomen i västerlandet grundade den indiske mystikern och filosofen Inayat Khan (f. 1882) sufi-rörelsen. För sufierna är levnadsvisheten det väsentliga och kärleken deras enda trosbekännelse. Sufirörelsen vill verka för en ökad förståelse mellan skilda religioner, raser och nationer. Den är starkt ekumenisk, och under dess "universella gudstjänster" tänds ett ljus för var och en av de stora, levande religionerna, och korta stycken läses ur dessa religioners urkunder. "Sufism är all religions innersta kärna, vilket är själens förädling", sade Pir-O-Murshid Musharaff Khan.

Inayat Khan

UR BHAGAVAD-GITAS VISDOM

"Jag är alla andliga och materiella världars ursprung.

Allt utströmmar från Mig.

De vise som har fullkomlig kunskap om detta, engagerar sig i Min hängivna tjänst och dyrkar Mig med hela sitt hjärta.

Till dem som är ständigt hängivna och dyrkar Mig i kärlek, ger Jag förståelsen, med vars hjälp de kan komma till Mig."

Bhagavad-Gita 10:8, 10

"Arjuna frågade: Vilka anses vara mer fulländade, de som vederbörli-gen är engagerade i Din hängivna tjänst, eller de som dyrkar den oper-sonliga, icke manifesterade Brah-man?"

Den Välsignade Herren sade: Den vars inre sinne är fixerat på Min personliga gestalt och som alltid är sysselsatt med att dyrka Mig med stor och transcendental tro, anser Jag vara mest fulländad."

Bhagavad-Gita 12:1, 2

Som svar på Arjunas fråga säger Krishna tydligt och klart att den som koncentrerar sig på Hans personliga gestalt och som dyrkar honom med tro och hängivenhet, måste anses vara den mest fulländade yogin.

För den som på det sättet är Krishnamedveten, existerar inga materiella handlingar, då allt utföres av Krishna. En ren hängiven är ständigt engagerad i Krishnas tjänst — ibland sjunger han, ibland lyssnar han på eller läser böcker om Krishna, ibland kanske han lagar prasadam eller går till marknadsplatsen för att köpa något åt Krishna. Den rene hängivne skurar ibland templet eller diskar — vad han än gör, så är alla hans handlingar helt ägnade åt Krishna. Det är således allas vår plikt att utforma vårt liv så att vi aldrig, under några som helst omständigheter, skall kunna glömma Gud.

Alla måste vi arbeta för att hålla kropp och själ samman, och Krishna rekommenderar då att vi borde arbeta åt Honom. Alla måste vi äta för att hålla oss vid liv; därför bör vi ta rester av mat som först offrats till Krishna. Många ger pengar till välgörande ändamål, men Krishna säger: "Ge det till Mig", vilket betyder att alla överskottspengar borde användas för att sprida Krishnamedvetande överallt. Nu för tiden är folk benägna att syssla med meditationsmetoder som inte ens är praktiska i denna tidsålder. Om någon dock övar sig i att ständigt meditera på Krishna genom att läsa Hare Krishna-mantran på radband, är han säkerligen den störste av alla yogis.

De som direkt dyrkar den Högste Herren, kallas anhängare av den personliga filosofin, och de som mediterar på Brahman, eller ljuset, är anhängare av den oper-sonliga filosofin. Här säger nu Krishna att Gudshängiven tjänst eller bhakti-yoga är det högsta, lättaste och mest direkta sättet att nå Gudsgemenskap.

Vegavan das

Vegavan das Adhikari bor i Radha Krishna-templet, Solhagavägen 22, 163 52 Spånga.

KVÄKARNA — MYSTIKER

"Kväkarna är mystiker i den meningen att de tror att direkt och omedelbar kontakt med det gudomliga är och alltid varit möjlig för alla mänskliga varelser. Ingen förmedlare av något slag är nödvändig. Andra kristna grupper har haft samma tro i en eller annan form, men Vännernas samfund är ensamt om förvisningen att denna omedelbara

Krishna

kontakt med Gud är primär."

Ur föredrag av Howard Brinton vid universitetet i Tokio 1952.

Sista hälften av sista meningen i citatet ovan kan förefalla som en stor anspråksfullhet. Det är väl sant att andra kristna grupper haft samma tro, och likaså andra stora religioner, även om de senare använder ett annat ord för Gud. Vad jag vill kalla gudslängtan kan finnas överallt. Det för kväkare primära är att denna gudslängtan, där längtan blir sökande och sökande blir finnande, och nytt sökande-finnande igen många gånger i en människas liv, är att vi inte behöver en fastställd trosbekännelse, inte behöver rituella överbyggnader. Det är alltså vårt eget behov som avgör detta. Vi vill inte heller att något "finnande" ska kläs i ord i en för oss alla gällande trosbekännelse och därmed innebära risken att göra det svårare för en annan människas gudslängtan att finna sin väg till finnande. Upplevelserna av Gud kan vara olika, sökandets vägar likaså, och gudslängtans låga kan vara svagare eller starkare. Behovet av frihet från dogmer och andra överbyggnader är ett behov av klar sikt, av ett skym-inte-för-mig! Och det är detta behov, samman med vår övertygelse om den direkta, omedelbara kontakten med Gud, som gör att vi kväkare måste kallas mystiker.

Britt Boltzius

Vännernas samfund i Sverige, Kväkargården, Varvsgatan 15, 117 29 Stockholm.

KORANENS BÖRJAN

"I Guds den barmhärtige förbarmarens namn

Lovad vare Gud världarnas herre

Den barmhärtige förbarmaren

Kung av domens dag

Dig tjänar vi och dig anropar vi

Visa oss den rätta vägen

De benådades väg,

aldrig vredens och inte vilse

Amin"

Alfaatiha

(Inledningen av koranen)

Koranläsare:

Jag brukar läsa koranen sent på nätterna efter avslutat kvällsarbete — halvhögt för mig själv när jag kommit hem. Helt ostörd kan jag fördjupa mig i den arabiska texten med hjälp av ordböcker och översättningar. Det har jag hållit på med i tjugo år snart.

För ett par år sedan hände det en natt att jag fick för mig att jag skulle räkna bokstäverna i alfaatiha, första suran. Den innehöll 20 konsonanter i första versen, 40 i verserna tre till fyra och 80 i fem till sju. Det ger en geometrisk progression på 20 — 40 — 80 bokstäver och summa 140. Jag bad andra koranläsare att kontrollräkna och de kom till samma resultat.

De sju verserna i alfaatiha markeras av slutrim på -im och -in. Den arabiska texten har således en bunden form som inte låter sig överföras till något annat språk, den bör läsas på arabiska.

Sju verser vilkas talmystik fördubblas

Kan inte härmas alls hur än det grubblas

Ändå försökte jag överföra tanke-innehållet till svensk normalprosa. Försöket var på förhand dömt att misslyckas mer eller mindre.

Alfaatiha anses sammanfatta allt som står i koranen — som rubriker för islams heliga skrift. Det har skrivits långa avhandlingar om varje vers, men själv föredrar jag att läsa första suran på arabiska utan om-tolkningar.

Björn Ericsson

Björn Ericsson, Sättagårdsvägen 169, 127 36 Skärholmen.

JESUSFRÅGAN

Bland Sökarens läsare finns en del som blir ledsna för mina kristendomskritiska skrivelser. Jag vill inte vara "elak", men Sökaren är nu en tidskrift för sanningssökande, och ett sådant får inte vara slapp; det måste ha en kritisk dimension.

Även om jag inte skulle uttrycka mig så storordigt som filosofen Benjamin Höijer, som sa: "Sök sanningen, och om det så bär till helvetets portar, så klappa på!", vill jag ändå hävda att det är mitt personliga intresse att sakligt studera verkligheten för att fördomsfritt dra de slutsatser som kan vara berättigade. Det kommer inte i fråga att placera den andligt mäktiga kristendomen i en särställning bland livsåskådningar. Den måste kunna granskas.

De som ogillar min kritik av kristen tro kanske inte behöver Sökaren. De har redan en övertygelse. Och tidskrifter för kristet troende människors uppbyggelse finns det ju gott om.

Nu vill jag än en gång allvarligt tala om Jesus, närmare bestämt om tron på hans uppståndelse. Det är så att jag finner det orimligt att tro att Jesus från Nasaret, "korsfäst av Pontius Pilatus", uppstod från de döda så som den kristna trosbekännelsen säger.

Förvisso är Jesus en stor historisk gestalt. En del av hans yttranden enligt bibelns evangelister har haft djupgripande effekt på västerlandets kultur, inspirerat till kärlekens hjälte, gett en stor del av mänskligheten en genom livet bärande tro. Jesus finns fortfarande i centrum av livsåskådningsområdet. Vi kommer inte förbi honom i vår tid heller. Hans gestalt och ord finns där med ett traditionellt glimmer omkring sig. Många lyssnar till hans röst genom årtusendena, säger sig vara hans lärjungar eller "frälsta" av honom. Jesus är en person, vars bild

ännu har jätteformat, synlig för många.

Men för min del menar jag att han har överdimensionerats.

"Uppstånden från de döda", sägs det. Det är ett oerhört påstående. Vad har man för stöd för det?

Det sägs att graven var tom!

Efter det Jesus tagits ned från avrättnings- och pinoredskapet, där han spikats upp av moraliska dvärgar, placerades han som död i en grav. Men senare var graven tom: Jesu kropp fanns där inte längre. Så sägs det.

O.k., kanske var graven tom. Men ingen kan nu veta. Folk visste väl inte riktigt ens på den tiden, i de dagarna.

Om vi i nutiden påträffar en tom grav, som nyss innehöll stoftet av en människa — och ingen vet vad som inträffat — då drar vi den naturliga slutsatsen att någon eller några fört bort den döde, tagit kroppen och placerat den någon annanstans. Kyrkogårdens tomma grav är visserligen förbluffande men leder inte till några reflexioner om "uppståndelse" eller annan övernaturlig händelse. På samma självklara sätt måste vi resonera, när det gäller en liknande händelse för 2.000 år sedan. Om graven var tom, måste vi tänka oss en naturlig förklaring, intill dess en övernaturlig, osannolik har kunnat bekräftas.

Det uppges att Jesus visade sig levande efter korsfästelsen!

Jesus skall till och med, enligt en uppgift, ha låtit lärjungen Tomas, som tvivlat på meddelandet att Jesus ännu levde, få känna såret efter den lans som en soldat stack i hans kropp, när han hängde på korset.

O.k., kanske Jesus verkligen levde efter det han blivit korsfäst. Alldeles omöjligt är det ju inte.

Om i nutiden en person som man trott var död, sedan kroppen före-

Van Dyck: Kristus på korset

fallit livlös, visar sig fortfarande leva, då drar vi den självklara slutsatsen att han var skendöd, att alltså livet hela tiden fanns kvar i kroppen. På samma sätt måste vi tänka, när det gäller en händelse långt borta i den antika världen. Om Jesus överlevde korsfästelsen, måste vi föreställa oss en naturlig förklaring, intill dess en övernaturlig har bekräftats: vi måste tänka oss att han aldrig avled på korset. Bevisbördan åvilar den som föredrar en extraordinär, utomnormal förklaring.

Enligt uppgifter i bibeln togs Jesus och de båda rövorna ned osedvanligt tidigt, eftersom kropparna inte fick hänga på huvudskalleplatsen under den kommande religiösa högtiden. Hans ben slogs inte heller sönder, uppges det.

Det är således inte otänkbart att livet inte hade flytt hos Jesus, när hans kropp togs ned från korset. Det lansstick i hans sida som en soldat delade ut, efter vad som påstås

i bibeln, behöver inte ha skadat vitala inre organ.

Om Jesus överlevde uppspikandet på korset, så kan det ha varit en underbar händelse med gudomlig innebörd (— döden kunde inte få honom i sitt grepp...). Men där-om vet vi ju inget.

Min framställning här innesluter inga spekulativa påståenden om vad som verkligen hände. Den vill endast visa hur vi enligt min mening måste resonera, när det gäller de gamla påståendena om uppståndelsen.

Vad som torde vara historisk sanning är att en församling Jesu lärjungar under tiden strax efter Jesu död hade en stark övertygelse att deras mästare uppstigit från dödsriket. Men denna tro, hur intressant den än är i och för sig, kan inte vara tillräckligt skäl för oss i vår tid att kring mannen Jesus bygga en teologi, som antas förklara världen.

Men Jesu uppståndelse från de döda är den spets på vilken den kristna tron vilar. Om Kristus inte har uppstått, då är vår tro förgäves, menade Paulus. Men den kan vara förgäves, även om Jesus överlevde korsfästelsen. Ty ingen blir gud bara för att han varit skendöd!

*

Det ovan skrivna är alltså vad jag kommer fram till, när det gäller tron att Jesus var död men "uppstod från de döda". Ditt sökande har kanske lett till en annan slutsats?

SM

REKLAM-MATERIAL FÖR UFO

Runda knappar med tefat av "Adamskityp" mot blå bakgrund och röd text "Flygande tefat visst finns dom" (pris 1:50/st, 5 st 7:—, 10 st 13:—, 25 st 30:—, 50 st 50:—)

Göran Brusewitz

Kämpevägen 27, 151 54 Södertälje
Tel. 0755/678 68.

UFO-RAPPORT

är namnet på en ny fascinerande UFO-tidning. Färska rapporter från landningar, observationer och kontakter med humanoider. En fängslande tidning för den moderna människan. 20 offsettryckta sidor varje kvartal späckade med intressanta händelser från hela världen. 4 nr per år till det häpnadsväckande priset av kr 10:—! Tveka inte — Prenumerera NU! Postgiro-nummer 88 31 76-0 Borgny Tingstedt.

Lillemor Lönnqvist

(Efter läsning av Jan Fridegårds "Torntuppen")

Du tror det är döden jag är rädd för
eller det som kommer efter döden
Du tröstar och lugnar
säger att här finns inget som kan skrämma
här är allt fullkomligt naturligt
problemfritt lätt och skönt
Du säger att hit ska ingen
vara rädd för att komma

Du vet
för du är redan där
befriad lätt och lycklig

Men min rädsla förstår du inte
Att den inte gäller döden
utan det jag har kvar av livet
ensamheten tomheten trolösheten
Uthärdandet av detta

Det förstår du inte alls

Kinarapport utges av Svensk-kinesiska vänskapsförbundet. Tidskriften informerar om det nya Kina, vars sociala idealism den för fram på ett intressant och effektivt sätt.

Citat från en artikel av amerikanen Robert Friend, som bott 10 år i Kina: "Jag tycker synd om Amerikas tioåriga prostituerade, tolvåriga narkomaner, fjortonåriga tjuvar, sextonåriga mördare, artonåriga pornografiförsäljare, tjugofemåriga hustrubytare, tjugofemåriga våldtäktsmän och alla andra sådana kulturprodukter av kapitalistklassen. Kort sagt, jag tycker inte om Sodom och Gomorra."

Ingenting av detta finns i Kina. I stället har jag mött 'varje arbetare för alla arbetare och då kan vi slå djävulen tillsammans'."

Som all propagandalitteratur bör Kinarapport läsas med viss distans. Men tidskriften är bra gjord i både text och layout och väcker lätt läsarens sympati. Även den som inte är kommunist kan uppriktigt hoppas att kineserna skall kunna skapa ett fint, solidariskt samhälle på det gamla, orättfärdiga klassamhällets ruiner.

UFO TAR FISKARE

På kvällen den 11 oktober förra året infann sig två fiskare, Charles Hickson och Calvin Parker, på polisstationen i Pascagoula, Mississippi, USA, och berättade att de samma dag blivit tagna tillfånga av två egendomliga varelser från en flygfarkost i närheten av piren, när de höll på att fiska.

Två av varelserna tog tag i Hickson och fick honom att "sväva" in i farkosten. Parker svimmade, men fördes även han in i farkosten. Hickson berättar att han där inne utsattes för något slags kroppsundersökning med hjälp av en apparat, stor som en fotboll och påminnande om ett "stort öga". Sedan undersökningen var klar, återfördes de båda männen efter 15—20 minuter oskadda till flodbanken.

Enligt Hickson hade varelserna rynkig hud, klor i stället för händer, fötter runda som en elefants, utskjutande koner vid öronen och näsa, en skåra till mun och inga ögon. Varelserna rörde sig svävande en bit över marken och vattnet.

Två dagar efter händelsen blev fiskarna utfrågade av UFO-forskarna professor James Harder, tekniker, och professor J. Allen Hynek, astronom. Harder försökte använda hypnos för att få männen att berätta sanningen om sin upplevelse, men de blev alltför upprörda för att detta skulle kunna göras. Hickson testades med s.k. lögn-detektor. Man drog slutsatsen att han uppriktigt trodde att han upplevt vad han berättade om. Parker blev under några dagar inlagd på sjukhus för nervös åkomma. Senare testades båda männen med en annan typ av "lögn-detektor". Proven visade emotionell spänning hos dem. Parker blev särskilt nervös, när han omtalade att han hade svimmat.

UFO Investigator, en av de mest seriösa UFO-tidskrifterna och organ för NICAP, är vår källa. Den skriver att på grundval av tillgängliga informationer tycks en av fyra möjliga förklaringar kunna tänkas: 1. Händelserna inträffade som de relaterats, 2. vittnena ljuger, fastän detta inte ger utslag på lögn-detektor, 3. vittnena var offer för ett skoj, 4. de hade något slags hallucination eller dröm som var utomordentligt verklig för dem.

SKEPTISKT "MEDIUM"

Rosalind Heywood, 79, är en av de mest framträdande medlemmarna av det engelska sällskapet för psykisk forskning. Hon är också ett "medium" som upplever sig ha kontakt med de döda. Men hennes kritiska förstånd varnar henne för att tro på realiteten i sina upplevelser.

Till tidningen Psychic säger hon att hon inte vet om det finns överlevnad av döden. "Jag vet inte vad jag skall tro", upplyser hon. "Jag upplever att mina döda vänner kommer och säger åt mig: gör det och gör det, och det blir alltid rätt, när jag gör som de säger." Men Rosalind Heywood erfar en konflikt mellan upplevelse och förstånd. Hon klarar den konflikten genom att inte försöka lösa den. "Jag låter mitt intellekt leva i frid med sina tvivel, och jag låter den del av mig som har dessa upplevelser fortsätta att handla som om de är verkliga." Om avlidna som kommer på besök, säger hon: "Jag behandlar dem som mina vänner."

Att vara både "medium" och parapsykologisk forskare skulle kunna vara en idealisk kombination, kan man tycka: att inte vara hänvisad uteslutande till studium av andra, utan ha en del av det utomnormala inom sig själv. Men Rosalind Heywood har hamnat, bildligt talat, mellan två stolar. Hon upplyser, med humor, att en forskare en gång sa om henne att med Mrs. Heywood kan man inte arbeta, för hon är så godtrogen; och en sensitiv sa att det tjänar inget till att arbeta med Mrs. Heywood, för hon är så skeptisk.

Faktum är: det intelligenta "mediet" Rosalind Heywood anser sig inte kunna avgöra om de "avlidna", som hon hör, härrör ur hennes eget psyke eller är självständiga väsen som existerar i en annan värld.

(Källa: Psychic, dec. 1973.)

STUDENTINTRESSE FÖR PARAPSYKOLOGI

Den bekante parapsykologen professor Charles Tart vid psykologiska institutionen, Kaliforniainstitutet i Davis, USA, berättar för tidningen Psychic om ett starkt ökat intresse för parapsykologi bland dagens studenter:

"Jag ansågs förr vara 'långt ute i det blå', när jag ibland talade om för

mina elever att det finns sådant som telepati och klärvoajans. Nu framstår jag för en massa studenter som förfärligt balanserad, när jag talar om nödvändigheten av experiment — för att skilja det verkliga från det skenbara. De tycks vara beredda att tro nästan allting, och jag är mer bekymrad över extrem övertro än skepsis. Extrem tro är precis lika irrationell som extrem otro."

(Källa: Psychic, dec. 1973.)

FINNS ÄLVOR?

I England finns ett Fairy Investigation Society, alltså ett sällskap för undersökning av älvor! Denna fina sammanslutning har på sitt program att sprida tron på älvor, samla upplysningar från folk som sett dem och uppmuntra all älvforskning. De största chanserna att få se älvorna tycks man ha på lugna, lantliga platser, där det finns mycket träd och blommor samt i eldstäder (utan eld) och i blombunkar. Experter från sällskapet ger rådet att man för att kunna se älvor "måste lära sig att meditera".

(Källa: Psychic, dec. 1973.)

SPÖKEN FINNS!

I Richmond, Virginia, USA finns ett spökhäus. Ett medium erbjöd sig att försöka befria det från dess objudna gäst, men husets ägare, guvernör Linwood Holton, har avböjt den hjälpen. "Vi vill inte mista vårt spöke", säger han. "Vi tycker om henne. Hela familjen tycker om henne." Holton upplyser att man först såg spökgestalten av en ung kvinna på 1890-talet. Och ännu har alltså den stackars avlidna inte fått ro i sin själ. Eller kanske hon i sin tur gillar familjen Holton och inte vill flytta?

(Källa: Psychic, dec. 1973.)

Läs NAMN NU!!!

Per Ragnars debut som lyriker!
Ca-pris 10:— kr med moms! Beställ idag, direkt från

Bokförlaget INFERI
Trädgårdsgatan 14
821 00 BOLLNÄS

PER RAGNAR: REFLEXIONER

Jag vet inte hur många gånger jag det sista året fått frågan:

— Varför är du så intresserad av det övernaturliga, Peragnar?

Och möter jag frågaren i en situation då vi inte hinner prata närmare med varann, har jag myntat en standardfras som svar:

— Jag är intresserad av allt som rör begreppen natur, liv och verklighet. Då är det svårt att undvika det så kallade övernaturliga, det bortom det just nu naturliga. Eller, för att tala med Einstein:

— Ju mer man tränger in i fysiken, desto närmare kommer man metafysiken. Man kan då inte undgå att uppleva att vi existerar i en "fantastisk verklighet".

Men jag förstår mycket väl de obekanta som ställer sin fråga med en ton av lätt ogillande. Många av dem har inte läst mina böcker. De har i snart tio år sett etiketterna klistrade vid mitt namn: vegetarian, socialist, pacifist — också dessa egendomliga företeelser för många, men ändå, enligt gängse språkbruk, påtagliga, möjliga att diskutera i näringsfysiologiska termer, i politiska eller strategiska. De har sett filmerna och pjäserna — som handlade om kriminalvård, om sjukvård, som hette Röda Rummet eller Wesker-trilogin, min NU-teater i TV som i dramats form gestaltade

en mängd aktuella samhällsproblem. Och så plötsligt, menade man, for jag rakt ut i det blå och det osynliga. Vad hade hänt?

Inga märkligheter vad beträffar mej, förvisso. Inga kortslutningar eller frälsningsupplevelser. Men plötsligt riktades mot mej ett publikt gensvar av en omfattning som jag inte tidigare mött. Jag brukar ofta få reaktioner i brevform eller telefonvägen, men nu drabbades jag av sådana i överväldigande mängd. Vad hade jag då gjort, vad var anledningen?

Jo, orsaken var en serie TV-program, som tog upp de klassiska livsåskådningsfrågorna, vadan och varthän, i den senaste forskningens ljus. Där presenterades en del för Sökarens läsare elementärt, parapsykologiskt stoff, bl. a. Ian Stevensons reinkarnationsforskningar.

Dessa informationer och överläkare Werner Duvernoys sarsade medicinska aspekter på döden parade med hans filosofiska utblick mot ett bortom, måste ha gått rakt in i för dödsproblematiken slutna, svenska hjärtan. Jag översköljdes med frågor, vittnesbörder och reflexioner. Och som ett försök till svar på mängden av spörsmål om liv och död initierade jag antologin "På väg mot en världsbild?". Den ville fungera som en introduktion för sökare

på skilda men ändå sammanhängande fält, som en brandfackla för den vetenskapstroende. Då språket i boken uppenbarligen var lite svårtillgängligt för många icke-vana bokläsare, försökte jag i enklaste, personliga form skriva om samma saker i "Brevet till mormor". Snabbt kopplade veckopressen på, och braskande rubriker förkunnade att Per Ragnar hade "bevis för liv efter döden". Ett språkbruk som helt visst inte var mitt. Men i de genomgående sakliga artiklarna fick jag tala om det som intresserar mej: den subjektiva upplevelsen kontra den förment objektiva verkligheten. Kring dessa begrepp lär jag komma att röra mej en del i mina framtida Reflexioner i Sökaren.

Till dem som ännu ställer inledningsfrågan, säger jag slutligen så här: Många så kallade ockulta problem är i sej inte särskilt intressanta, och vi ska mycket kritiskt granska dem. Men, och nu talar jag med Mao, vi ska akta oss för att, liksom grodan i brunnen tro, att brunnsöppningen är detsamma som himlen. Och ju mer av denna som vi kan plocka ner på jorden, desto bättre för oss alla. Det är min tro — som jag söker vetandes bekräftelser för. I ljust av en upplevelse av "alltings samhörighet", basen för den vegetariska livssynen, för pacifismen och socialismen.

DEN VÄNLIGA RÖSTEN

Gatan låg strax utanför den lilla stadens egentliga bebyggelse — och mest brukade jag uppleva den som vänlig.

Husen var s.k. hjärthus, små enplanseghem i tegel och eternit, ganska smakfullt färgvarierat på de olika husens fasader.

En sommareftermiddag vid halvsextiden vandrade jag gatan fram — hem till mitt eget lilla hus. Jag gick sakta för att riktigt andas in sommarvärmen och de små trädgårdarnas färging. Ofta var det alldeles tyst på gatan så här dags. Föräldrarna hade återvänt från sina arbetsplatser efter att ha hämtat småbarnen från daghemmen; de större barnen hade kallats in, eftersom det var dags för kvällsmat — eller middag — hur man nu kallade det.

För mig var detta dagens dyrbaraste timme. Då strålade vi ihop igen, mina två pojkar och jag — plus alla de låtsasfigurer som vi befolkade vår värld med för att den inte skulle bli för trång och liten. Egentligen var vi ju bara vi tre.

Men den här gången var det inte dagens bästa timme. Något hade brakat löst som det gjorde ibland, något hade urladdat sig. Det skrånade mot mig genom de öppna fönstren i småvillorna.

Tröttkörda föräldrar skrek till tröttkörda barn: "Djävla unge, om du inte äter ska du få se på annat!" Skrik, gråt, gräl, tandagnisslan från vart och vartannat hus.

Sommareftermiddag utan vänlighetens värme. De hårda rösterna förföljde mig längs gatan.

Jag tänkte på en läxa jag fått av mina barn — någon gång då de var ungefär sex och åtta år. Jag var så trött så att jag röt till själv då de stegade. När jag vände mig mot de två, stod de där hand i hand och tittade på mig med stora lugna klara ögon: "MAMMA, VI LYDER DIG INTE FÖRRÄN DU TALAR MED DEN VACKRA RÖSTEN!"

Förklaringen föll i god jord — jag hade så länge levat "andligen" med hjälp av vackra diktstrofer eller andra nyckelord. Ett sådant nyckelord, som jag fått någonstans ifrån

och som jag kommit att minnas ofta, hade denna lydelse:

"Du kan inte begära att ditt barn skall bli vänligt och vackert, om dina egna anletsdrag förvrids i vrede."

Ack om jag kunnat gå in i husen vid den lilla gatan denna sommar-

eftermiddag! Om jag fått tala om hur viktig den vänliga rösten är, den vänliga blicken, ja allt som är vänligt — och inte minst rösten, språket...

Omistligt arvegods till våra barn — hemifrån.

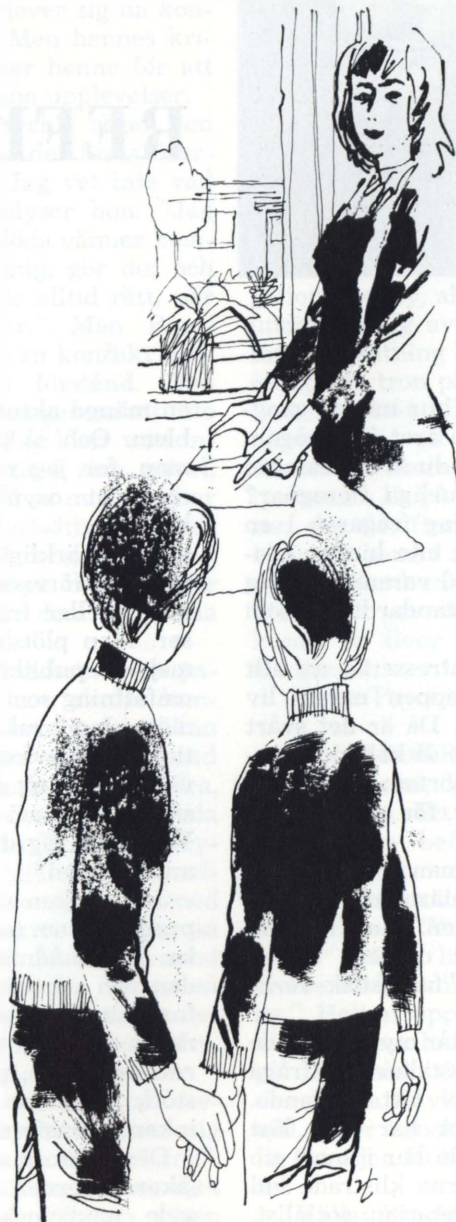

Illustration: Robert Turner

BREV

APROPÅ JULRESAN

I nummer 1 av Sökaren har Olle Wedholm några små personliga reflexioner kring min senaste bok "Julresan". Han uttrycker sin uppskattning av en av mina föregående, "På väg mot en världsbild?", och jämfört med den tycker han inte "Julresan" har mycket att ge Sökarens läsekrets. Jag håller helt med honom.

"På väg mot en världsbild?" var ett försök att samla de forskningar och funderingar idag, som pekar hän mot den andlig-vetenskapliga syntes som jag själv ser nalkas vår mentala sfär. Det var en bok som inte kunde undgå att ge de vetenskapstroende ett antal eftertankar och sökaren en del bekräftelser.

I min egenskap av "offentlig person" blev det en mängd skrivelser kring den boken och den mer personliga "Brevet till mormor". Och människor, som inte minst i veckopressen läst om böckerna, skrev mängder med brev och ställde frågor, inte minst om reinkarnation.

— Varför sker sådan bara i Indien? Sânt händer väl inte oss? Finns det verkligen nån sanning i det här pratet om att döden inte är slutet?

Det var ärliga frågor från människor som, av breven att döma, inte normalt har så mycken tid eller råd att fundera över de här sakerna — eller att läsa böcker.

Det var för dem jag skrev Julresan; placerade ett tänkbart fall av reinkarnation mitt i den svenskaste av upplevelser, sällskapsresan. Och så enkelt som möjligt försökte jag "bakvägen" smyga in informationer och funderingar om tillvaron.

Jag skulle alltså vilja påstå, att jag hade en viss publik för ögonen. Och finge jag själv en bok av detta slag i handen i dagsläget, skulle jag nog säga, att jag inte hade något att "lära" av den. Då lägger jag den ifrån mej tills jag plötsligt känner, att kanske talar denna bok en viss människas språk i ett visst ögonblick. Och då ger jag den vidare.

Per Ragnar

ROSENKREUZARNES VÄRLDSASKÅDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr. 48:— plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP
svenska sektionen
Box 40261, 103 44 Stockholm 40

NYTT ANTIKVARIAT

Vi har i dagarna öppnat ett specialantikvariat för teologi, religionshistoria, mystik, judaica, tibetologi, frimureri och homepati. I våra fyra årligen utkommande kataloger och diverse smärre boklistor hoppas vi kunna erbjuda den intresserade fackmannen och lekmannen ett så rikhaltigt och allsidigt urval som möjligt inom ovan nämnda ämnesområden.

Såväl kataloger som boklistor erhålles kostnadsfritt mot insändande av namn och adress.

Vår butik hålles öppen vardagar 10.00—13.00, 14.00—18.00 och lördagar 11.00—14.00.

ANTIKVARIATET LYKTAN

Innehavare: Bo R. Ståhl

Bergsgatan 20
112 23 STOCKHOLM
Tel. 08-51 43 91
08-51 11 97

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys
MWO-kroppsenenergialstrare m.m.
Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålande

LAPIS LINGUA

den mexikanska,
tjusigt turkosskimrande

»TUR-smyckestenen»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

KONTAKT

Levande, sanningssökande människor, vill du skriva till mig, en 23-årig tös som har svårt att finna sin plats och uppgift i tillvaron men som dock bibehållit ett levande intresse för Livet självt, dess människor, dess natur och musik. Vegetarian.

Svar till "Skogens barn", Sökaren f.v.b.

Har du UFO- och/eller parapsykologiska upplevelser av det lite mer "djupgående" slaget? Vill du brevväxla med en seriöst intresserad, som studerat ovannämnda fenomen? Då är du varmt välkommen att kontakta:

Kent Johansson, Långmårtensgatan 5 C, 722 26 Västerås.

Söker kontakt med rar och söt flicka i 20—30-årsåldern (max 170 cm).

Känner du dig ensam och längtar efter varm, uppriktig gemenskap på en subtil nivå? Tycker du om att lyssna på tystnaden, havets brus? Ser du naturens skönhet? Går du gärna på teater, konserter? Försöker du bekämpa konventionellism, hyckleri, intolerans? Söker du...?

Svar till "Havet är fortfarande vackert", Sökaren f.v.b.

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr.
Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

HEALING!

F. S. Lind

dipl. massør o. sjukgymnast

Klostergatan 31

Örebro

Ring för tidsbeställning
019/11 33 79. Välkomna!

DE VISES STEN

av Henry T. Laurency
2:a upplagan

Ur innehållet: Inledande kulturpsykologisk orientering. Esoteriska världsskådningen: redogöres för bl. a. tillvarons tre aspekter, kosmosmanifestationen, livets mening och mål. Esoterisk livsskådning: livslagarna för frihet, enhet, utveckling, självförverkligande, ödet, sådd och skörd, aktiviteten.

Inb. 328 s. Pris kr 35:— frakt inräknad. Mot postförskott från:

Fru Sonja Reuterskiöld, Källsprängsgatan 5, 5 tr, 413 20 GÖTEBORG eller Valdy o. Lennart Andersson, Norrhagsvägen 15, 125 32 ÄLVSJÖ.

BOKRECENSIONER

SLUMPENS RÖTTER

När Arthur Koestler publicerade sin bok *The Roots of Coincidence* för två år sedan, väckte den snabbt nyfikenhet. En sensation var på gång! Koestler, en av samtidens största tänkare (Europa, mitt Europa m fl), populärvetare på det idé- och lärdoms-historiska området (Sömn-gångare m fl) hade klart tagit ställning: parapsykologin är en vetenskap värd att ta på allvar. Bevisen för ESP-fenomenens verklighet accepterade han.

Visst hade Koestler mera sporadiskt varit inne på temat i tidigare böcker (även i några av de självbiografiska mästerverken!) men här tog han helhetsgreppet.

Även om det idag är för tidigt att utmåla Koestlers bok som en klassiker på sitt område, är jag övertygad om att den, "när tiden väl är mogen", kommer att få det epitetet. De seriösa parapsykologerna, som gärna sluter sig inne i sin egen "in group", är — tror jag — rörande överens om att Koestlers bok är ett levande bevis på en sorts break-through. Den har de facto ökat intresset för en vetenskap, som har rätt att bli tagen på allvar.

Men det behövs populärvetare, som har förmågan att klart och koncist sammanfatta vad forskningen går ut på, vad den nått fram till, vilka stridsfrågorna är. En sådan populärvetare är Koestler.

Därför är det också glädjande (i motsats till andra Koestlerböcker) att just *The Roots of Coincidence* så snabbt fått komma ut i Sverige. *Slumpens rötter* har titeln korrekt översatts till (förlag: Askild & Kärnekull).

Samtidigt kan man inte låta bli att konstatera, att han redan hunnit skriva av sig mer. Koestler har tillsammans med professor Alister Hardy i Oxford och dennes medarbetare Robert Harvey redan kommit med en fortsättning, där Koestlers uppgift är att "kittla" med gammalt och nytt sk anekdotiskt material från ESP-forskningens område. Bland de storheter som idag tydligen kan sälla sig till ESP-förmågornas skara, märks t ex skådespelaren Alec Guinness. Detta nämns här bara som ett smakprov på vad Koestlers nya författarskap innehåller.

Den engelska förlagan till *Slumpens rötter* har redan tidigare behandlats i Sökar- en, och här får det räcka med att anknyta till Koestlers spännande paralleller mellan den moderna parapsykologin och den teoretiska fysiken.

De teoretiska atomfysikerna (och de

experimentella också, naturligtvis!) är vana vid att få sin världsbild kraftigt omkakad. För varje nytt genombrott i utforskningen av elementarpartikelvärlden blir tvärsäkerheten om hur vårt universum egentligen är funtat mindre och mindre.

Koestler konstaterar:

— Det är dags att dra lärdomarna av 1900-talets postmekaniska vetenskap och slippa ur den tvångströja som 1800-talets materialism lade på vår filosofiska åskådning.

Det är en viktig positionsbestämning han gör sig till till för. Den väddar till fantasin, till nya möjligheter. Och till fortsatt utforskning av det okända!

Samtidigt tycker jag nog, att den "tvångströja" som Koestler talar om, redan är ordentligt maläten. Den seriösa parapsykologin har mött ökad tolerans (jag har träffat parapsykologer, t ex Rosalind Heywood, som varnar för att toleransen kan bli för stor också!) och är redan långt på väg att bli en accepterad vetenskap med sitt eget problemområde, sina egna arbetsmetoder, sina egna teorier och hypoteser.

Koestlers bok är ett verksamt medel i striden mot dem som fortfar att framhärda i den värsta formens negativism, att det rör sig om "skrock", "vidskepelse" etc. Som den riktigt gode populärvetaren är han inte så lite missionär också!

Jag vet inte vilka förhoppningar Koestlers skriftställer väcker hos de seriösa parapsykologerna. Det är naturligtvis inte guld allt som glimmar heller (Koestlers märkliga "holoner" har för mycket 1800-tal över sig, t ex!). Men han tacklar ett område, där människor upplever hela fenomenvärldens mystik. Det är ett känsligt område, där försiktighet ännu en tid kan vara en — dygd!

Ulf R. Johansson

GUDARNAS SPÅR

Erich von Däniken är nu en så flitigt läst författare att han måste komma ut med en bok om året. När det förra året inte fanns så mycket nytt material, hämtades en del från de tidigare böckerna och samlades, tillsammans med ett utökat bildmaterial, i en ny volym.

Gudarnas spår heter hans senaste (men säkert inte sista) bok. Originaltiteln "Meine Welt in Bildern" säger mera vad det rör sig om, i första hand en sammanställning av fotografier som stöder uppfattningen att mänskligheten haft rymdbesök av eller kanske är ättlingar till forntida resenärer i universum. Inte mindre än 375 bilder, sjättedelen i färg, har samlats, varav följer att texten på bokens 250 sidor är sparsam.

Men bildmaterialet är fantastiskt, övervåldigande, huvudsakligen hämtat från Syd- och Mellanamerika. Ändå saknar man en del. Varför finns t ex inga bilder från egyptiska Dendera-templet med? När gör Däniken en expedition dit?

Även den som inte är beredd att skriva under på alla mer eller mindre fantasifulla påståenden, kan roas av de uppgifter Däniken drar fram som stöd åt sina tidigare framförda teorier. Bland det bästa denna gång är påståendena om de egendomligt fördröjda radiosignaler från världsrymden som hörts sedan 1927 och analyserats av Duncan Lunan, ordförande i Scottish Association for Technology and Research, som i Spaceflight för något år sedan skrev att det måste finnas en 12.600 år gammal konstgjord planet i vårt solsystem, programmerad att mottaga och i chiffer återsända våra radiosignaler. Enligt Lunan har följande framkommit:

Vi är från Epsilon Bootes' planetsystem. Vår sol är en dubbelstjärna. Vi bor på den sjätte av sju planeter, räknat från den större solen. Vår sjätte planet har en måne, vår fjärde tre och vår första och tredje planet en var. Vår satellit är placerad i omloppsbana kring er måne.

Något för våra astro- och kosmonauter att spana efter? Såväl Apollo 12- som 13- och 17-besättningarna lär ha upplevt egendomliga, hittills oförklarade fenomen.

Så det finns en del nytt att förundras över även i "Gudarnas spår".

Fortsatt Däniken-diskussion

Som väl är blev de minst sagt sensationella uppgifterna om konstruerade grottor och ett metallbibliotek i Ecuador snabbt undersökta och avslöjade som fal-

sarier. Det är ytterligare ett hårt slag mot Dänikens trovärdighet, vilken nu måste betecknas som minimal.

Det kan möjligen betraktas som ett intressant psykologiskt fenomen, om Däniken är så besatt av den hypotes han gjort till sin att han offerar sin heder och tillgriper lögn för att sprida föreställningar han pläderar för. Märkligt i så fall att han ännu inte befattat sig med mängder av verifierbara vittnesbörd om tidigare tekniska högkulturer på jorden, t ex Dendera-templet.

Västtyska veckotidningen *Der Spiegel* hade i mars 1973 en stor artikel, följande på ett mycket sofistikerat tyskt språk jämfört med Dänikens folkliga allemagniska. Sagesmannen Juan Moricz intervjuades (artikeln refererad i Sökaren nr 6, 1973). *Newsweek* skriver i oktober 1973 att Däniken visserligen funnit guld och syftar då på den exempellösa framgången med böckerna.

Båda tidningarna har funderingar kring miljonupplagorna, t ex om de stora religionerna är passé och att många ser sig om efter nya uppfattningar, nya gudar att hylla — är det en religion eller ersättning för en sådan som förs fram?

Det rimmar möjligen med en minst lika vanlig uppfattning: det är religiösa föreställningar som angrips i böckerna, här ges tekniska förklaringar till vad som beskrivs i religiösa urkunder. Materialism- ateism!

Några genuint religiösa problem löser inte Däniken, möjligen kan man säga att han förskjuter dem något steg. Kan förklaringen vara så enkel att miljoner människor är mogna för tankar som länge funnits hos många vetenskapsmän, att jorden inte är unik i universum ens när det gäller liv, att det finns miljoner bebodda världar? Är det då orimligt att de någon gång skulle kunna komma i kontakt med varandra? Några tusen år betyder lite i dessa sammanhang.

För 500 år sedan föddes Kopernikus, vilken tog upp gamla grekiska antaganden (Herakleides, Aristarchos) om jordens och solens rörelser. Så småningom var jordens plats och roll betydligt reducerade. Är det dags för en ny stor reduktion, vi är inte unika när det gäller liv heller?

Bertil Nilsson

JESUSFORSKNING

"Sveriges kristenhet och den bildade allmänheten i landet har fått en stor present i den Jesusbok som Gustaf Aulén nu har gett oss." Så avslutar professor Birger Gerhardsson sin recension i *Svensk Teologisk Kvartalskrift* av nu 94-åriga biskop emeritus Gustaf Auléns bok *Jesus i nutida historisk forskning* (Verbum). Men Sökarens icke kristet troende anmälare undrar om boken är

så mycket att glädjas över — för de kristna. Ty någon gudomlig Jesus träder inte fram i Auléns arbete.

Det rör sig om en översikt av de senaste årens (från 1960) "historisk-kritiska jesuforskning". En bra redovisning förefaller det vara av olika vetenskapliga, spekulativa bedömningar om vad i evangeliernas, framför allt synoptikernas, framställning som kan anses vara historiskt trovärdigt och vad som måste anses osäkert eller ohistoriskt. (Tyvärr har Aulén negligerat helvetesläran, som är en väsentlig beståndsdel i Jesu förkunnelse enligt Nya testamentet. Inte heller har lömemoralaspekten på Jesu etik tagits upp.)

Den gamle biskopen har emellertid, tycks det mig, skrivit en vettig bok om en realistisk jesuforskning. Han sluter att det är mycket i berättelserna om Jesus som är trovärdigt. Men för anmälnaren tycks ändå det samlade resultatet av den forskning som redovisas bli en stor ovisshet om det väsentliga, det som har central betydelse i teologin. Forskarnas åsikter bryter sig mot varandra, och den för-söksbild av jordelivets Jesus som fram-träder, har flera ansikten. I alla händelser syns det uppenbart att bibelns uppgifter om Jesus inte rimligen kan vara tillräcklig grundval för en religiös livs-åskådning. Auléns översikt ger nog mer stöd åt tvivlarens ståndpunkt än åt den troendes, och boken bör absolut läsas och begrundas av fundamentalister (de som tror att varje ord i bibeln är från Gud).

Enligt Auléns redogörelse äger vi i stort en fullt trovärdig bild av det väsentliga i Jesu etiska undervisning med dess radikala kärlekskrav — men en del av evangeliernas Jesusord är ändå tillagda för att uttrycka de första kristnas tro och är inte autentiska yttranden av Jesus. Jesus var en utmanare av den etablerade religionen, vars praktik han underkände; han vände sig intensivt mot falsk fromhet och förde fram kärleken till nästan, den medmänskliga omsorgen, som något avgörande. — Det är också en ganska stor enighet inom den moderna jesuforskningen om att Jesus väntade det mycket snara inbrytandet av "Guds rike", vilket betecknas som ett Jesu misstag.

Evangeliieberättelserna i bibeln anses ju vara vår enda källa till kunskap om Jesus (apokryferna räknas tydligen inte alls). Men de är trosvittnesbörd, avsedda att ge uttryck för den tro som den tidiga kristna kyrkan hade. De är bearbetade och utredigerade med ett särskilt teologiskt syfte. Därför är det svårt — eller omöjligt — att lista ut vilken historisk verklighet som de bygger på.

Tron på Jesu uppståndelse är ju kristendomens grundval. Vad skriver Aulén om detta? Jo, han meddelar att "... denna fråga kan inte definitivt besvaras enbart

genom historisk-kritisk forskning. Det som är direkt åtkomligt för forskningen är endast lärjungarnas fasta förvisning om att ha mött och sett den uppståndne." Deras övertygelse att Jesus hade uppstått från de döda blev den dynamiska trosgrunden för den kristna urkyrkan.

SM

Läs om de FLYGANDE TEFATEN i Sveriges största facktidsskrift

UFO-INFORMATION

Box 311, 591 03 MOTALA

Begär provex. mot insändande av kr. 3:— i frimärken.

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-kommelse per tfn 08/758 62 50.

EFTERLYSNING!

Dansk Ufo Center, Box 85, DK-7700 Thisted, Danmark efterlyser följande blade:

Tid och Rum 1963: nr. 6 & 7. 1964: nr. 10 o.s.v. ...

Tellus 1961: nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Tellus 1962: nr. 1, 2, 3, 4, 5.

Galax 1963: nr. 9 & 10.

Galax 1964: nr. 2, 3, 5, 6, 7, 8.

Kan du hjälpe os? Send bladene med priskrav til ovenstående adresse.

Willy Wegner

Femtio års vetenskapliga och praktiska erfarenheter ger belägg för råsafters och råsaft-blandningars hälsobringande och läkande förmåga. — Visste Ni, att ett par glas råsaft dagligen kan bevara hälsa och kroppens spänst och vigör högt upp i åldern?

RASAFTER och RASAFT-TERAPI, dr. Walkers och dr. Popes mycket efterfrågade hälsoböcker, kan åter rekvireras från

PARTHENON

250 06 Helsingborg 6

SM:

TRAGEDIN

Man sitter i solen en sommardag och ser ut över den stilla naturen. Vinden blåser lätt, och löven rasslar fredligt. En ko ger ifrån sig sitt karaktäristiska, roliga läte någonstans långt borta, fåglar piper uppe i sin luftvärld. Ingen är aggressiv och elak. Molnen är vita och himlen blå.

Man öppnar fönstret en kall vinternmorgon, släpper in den friska doften av ren snö, tittar med välbehag på de vita drivorna av frusen nederbörd. Grannens hustak är pryddt täckt av vitt. Varmt klädda människor sysslar utomhus, med en sky av utandningsånga kring munnen. Ingenting hotar livet.

"Gud" sitter väl i sin himmel och småler åt den fina jorden. Änglar svävar nog omkring i de sällas värld, i närheten. Allting gott är sant. Allt ont är utan verklighet. Och kyrkportarna öppnas på söndagsförmiddagen för alla dem som "tror".

En bild av världens lycka! Men som vi alla vet är den bilden falsk. Ty hela naturen, varav vi människor är delar, är en tragedi.

Rovdjur överfaller, sliter sönder och äter vad som nyss var ett vackert och fredligt djur. Naturen är byggd på principen att det levande äter annat levande. Och människan är det största av alla rovdjur; dödar och äter det hon dödat; dödar för nöjes skull; utrotar andra arter. Ur grisarnas, kornas, getternas, älgarnas synpunkt har människan en mycket dålig och farlig mentalitet. Men det vet de inte, förrän det är för sent.

Människan är en del av naturen,

formad och beroende av dess skningslösa lagar. Naturen är en tragedi. Och för att det förhåller sig så är det nödvändigt att vi "gör bättre" — inte för att "himmelriket är nära" utan för att helvetet är här. Vi borde nödgas av vår andliga natur att behandla varandra väl, visa varandra vänlighet, glädje, ömhet, positivt intresse, såväl i de små, nära förhållandena som i de stora, samhälleliga, internationella.

Vi människor gör mycket ont, både mot andra arter och mot medlemmar av vårt eget släkte. Men vi är inte själva några gudar, inte evigt unga, evigt friska. Vi har alla en generell livsbana utstakad med uppgång, mognad, nedgång och livets upphörande. Sjukdom, ålderdom och död står för vår räkning inskrivet i livets bok. Våra villkor är hårda. Om vi haft tur, tillhör vi dem som blommar i öknen. I annat fall blir svält, misär, sjukdom, ensamhet vår lott.

Man sitter vid det elektriska ljuset, en privilegierad och läser i tidskrifter och böcker om världens ondska, om fängelserna, tortyren, morden, förföljelserna, de sociala orättvisorna, sjukdomarna, döden. Man läser om krigen, om slavmänniskor som kommenderas från sina hem till att döda och dödas. Och man läser om djurfabrikerna, jakten och slakthusen. Allt är elakhet, allt är tomt på känslor, överallt människor med små hjärtan och kalla ögon.

Men hos några finns ändå en gnista av livsvänlig ande.

SÖKAREN

Nr 3 1974 Årgång 11

Adress: Box 3036, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonto: 70 60 47-8

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift, svarar endast annonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 34:—

Halvår 18:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 27 mk, halvår 15 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

INNEHÅLL:

Sverre Holmsen:

Zoroaster 1

Intervju med Christer Leopold 5

P. A. Atterbom:

Brobyggare 8

Örjan Björkhem:

Mystisk schizofreni? 10

Birger Qvarnström:

Telepati i vardagslivet och historien 12

Synpunkter efter ett besök hos

Jürgenson 14

Per Beskow:

"Undret" i Shivapur 16

Religionens många ansikten 18

Per Ragnar:

Reflexioner 23

Signe Stibe:

Den vänliga rösten 24

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1974